

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIV.

V Ljubljani 18. maliga serpana 1861.

List 15.

Blagoslovila ali žegni matere katoliške Cerkve.

(Dalje.)

Posvečevanje cerkve.

5. Zdaj začne škof altar posvečevati; pomoči palec v poprej blagoslovljeno vodo in zaznamnja križ v sredo altarja in na vse štiri vogle. Potem gre sedemkrat okrog altarja in neprenehoma moli in altar kropi z gregorijansko vodo. Precej potem gre trikrat ob stenah po vsi cerkvi, ki jo ravno tako kropi z blagoslovljeno vodo, in poslednjič gre še križem skoz vso cerkev in po ti poti kropi cerkev v podobo križa in na vse štiri strani svetá. Zadene se s to vodo še malte, ktere je pozneje potreba, in kar po vsim tem še gregorijanske svete vode ostane, se pred altarjem na tla izlije. Zdaj gredo v procesii po svetinje, ki jih vpervič nesó okrog cerkve in potem v cerkev. Prejden gre procesija s svetinjami v cerkev, ima škof ali pa kdo drug namesti njega nagovor do ljudstva od svetosti hiše Božje, in arhidiakon bere dvojno določilo tridentinskiga zbiralisa od kaznovanja tistih, kteri dobrote kake cerke pograbiyo, desetino odrečejo ali zadržujejo (Sess. 22. de reform. c. 11. in sess. 25. de ref. c. 12).

Škof pred vhom cerkvene vrata odzunaj s sv. oljem pomazili, in ko v cerkev pridejo, tudi jamico za svetinje na altarji pomaže s sveto krizmo, dene spoštljivo svetinje v izdolbljino in jih zadela z malto, ki je bila poprej pripravljena. Nato zopet altar mazili v sredi in na voglih s sv. oljem in s sv. krizmo, in odsihmal do konca vsih opravil neprenehoma nekaj škof sam, nekaj drug duhoven hodi s kadilnico okrog altarja in ga kadi.

Znamnjanje altarja s sv. križem na sredi in na vogléh poméni, de milost odrešenja se razširja po vsim svetu. Sedemkratna obhoja krog altarja kaže na sedem darov sv. Duha, kteri se delé po skrivnostih, ki se na altarji godé. Kropljenje s sveto vodo pomeni izlijanje neštevilnih gnad Božjih iz skrivnost na altarji. Prenašanje svetinj okrog cerkve in v cerkev pomeni častitljivi voh svetnikov Božjih v nebesa. To naznanujejo prelepe predglaeja, ki se pojó pri ti priložnosti. Eno tih predglasji na pr. pravi: „O kako častitljivo je kraljestvo, v kterim se s Kristusam razveseljujejo vsi svetniki, in oblečeni v bele oblačila hodijo za Jagnjetam, kamor gre.“ Drugo: „Pojdite noter, vi svetniki Božji, ker pripravljeno je od Gospoda vaše prebivanje, pa tudi véno ljudstvo nasledva z veseljem po vaši poti, de prosite za nas veličanstvo Gospodovo, Aleluja!“ Tretje: „Veselé se v nebesih duše svetnikov, ki so hodili po Kristusovih stopinjah, in ker so iz ljubezni do Njega svojo

kri prelili, torej se radujejo s Kristusam brez konca.“ — Ko sv. Cerkev svetinje v altar devlje, hoče s tem svetinjam ali ostankam svetnikov spodobno čast skazovati, nas pa k ravno taki zvestosti in stanovitnosti, ter ljubezni Božji opominja. Tudi se s tem pozivlja vera v vedno občenje s svetniki Božjimi.

Zastran svetinj, ki se v altar zazidajo, je še posebej vediti, de je prepovedano na kakim altarji maševati, v kterim ni svetinj svetnikov. Še celo, ako se mašuje pod milim nebam, postavim, na popotvanji, ali na barkah, kjer nimajo altarja, morajo imeti saj kamen seboj, v kteriga izdolbljino so svetinje vdlane, ki se postavi pod kelih, de se smé daritev sv. maše opravljati.

Začetek svetinj pri sv. maši in altarjev je pa ta-le. Ko prvi kristjanje ob času preganjanja se niso imeli cerkev, so se shajali k Božji službi v podzemeljskih rakah ali pokopališih, nar rajši v takih krajih, kjer so bili marterniki pokopani, ker take mesta so jim bile posebno spoštljive, svete in častitljive. To je bilo zlasti v Rimu. Ko je pa preganjanje minulo, so bili kristjanam še vselej taki kraji nar ljubši, in v njih so zidali svoje cerkve ali kapele nad grobovi sv. marternikov. Zidali so cerkve tako, de je bil altar ravno nad grobam svetnika ali svetnice, de je altar prav za prav bil grob, torej ima tudi altarni stol ali miza podobo groba. Spoznali so, de tabernakelj s sv. Rešnjim telesam ne more na bolj častitljivim krajih stati, kakor nad grobam marternika. Ko so pa pri razširjanji kersanstva mogli cerkve tudi po tacih krajih zidati, kjer ni bilo grobov svetnikov, so pa saj nekaj ostankov ali svetinj svetnikov tje prenesli in v altar zadelali, in tako so grob svenika takorekoč napravili, kjer ga bilo ni. —

Kajenje krog altarja pomeni darovanja in molitve, ki se bodo odsihmal z altarja k Bogu povzdigovale, kakor tudi prijetni duh ali ljubeznjivost darú Jezusa Kristusa, ki se bo na altarji opravljal; je tedaj spomin za verne, de naj z veliko pobožnostjo na tem mestu svoje daritve in molitve opravljajo.

Maziljenje s sv. oljem se ozira na Kristusa, ki je pravi Maziljenec Gospodov, naj vikši duhoven nove zaveze, Kralj vsih kraljev, učenik vsih prerokov, zakaj take so mazilili v stari zavezí: toliko bolj se Jezusu to spodobi, kteriga novi altar pred oči stavi, zakaj On je pravi altar, podstavni in ogelni kamen, na kteriga je kersanska Cerkev zidana, in altarji v naših cerkvah so le podoba Jezusova. Tudi pomeni maziljenje altarja s sv. oljem gnade sv. Duha, ktere imajo verni po sv. Rešnjim telesu v nar bogatejši obilnosti prejemati.

6. Nadalje pomaže škof s sveto krizmo dvanajstere križe ob stenah, ki so bili poprej napravljeni in nad kterimi so svečniki z gorečimi svečami. Pri vsakim moli: „Bodi posvečen in blagoslovljen ta tempelj, v imenu Očeta, sina in sv. Duha, v

čast Božjo in častitljive Device Marije in vseh svetnikov, na ime in v spomin svetiga I. Mir ti bodi!« Nato pokadi križ. Dvanajsteri križi kažejo na 12 aposteljev in spominjajo na nebeški Jeruzalem, od kteriga je pisano v skrivnim razodenju (21, 14): „Zidovi mesta so imeli 12 vkladnih kamnov in na njih so dvanajstere imena 12 aposteljev Jagnjetovih.“ — Maziljenje je po sv. Bernardu maziljenje s sv. Duham, luč je luč dobrih del, ki iz tega Božjiga mazila izhajajo, in blagodarjenje z večno častitljivostjo, ki delo Kristusovo nad nami dopolni.

7. Škof se zopet k altarju verne, naredi nad 5 s sv. oljem pomazanimi mesti iz blagoslovljeniga kadila pet križev, vsaciga iz 5 kadičnih zern; na vsaki križec iz kadila dene križec iz drobniga vošeniga svečka, in zgornje križce prižge, de obojni zgore na altarji. Te lučice pomenijo darove, ki jih bodo vprihodnje verni na novoposvečenim altarji Bogu darovali, ki mu pa le po kervi Jezusovi, po peterih Njegovih kervavih ranah in po križu Njegoviga Božjiga Sina zamorejo prijetni biti. Zlasti tudi pomenijo male goreče svečice naše serca, ki jih Bog prav posebno hoče od nas v dar, ki morajo pa od luči sv. vere razsvitljene in od ognja ljubezni Božje vnete biti, de bo dar Bogu dopadel.

8. Poslednjič se mazili še prednja stran altarja in pa tamkej, kjer se altarni pokrov (ploša) z altarno podstavo sklepa; škof žegna bele pertice, s kterimi se potem altar pregerne, in kteri pomenijo platna in tančice, v kterih je bil Kristus v grob položen; tudi druge cerkvene posode in oprave, ako je potreba. Podoba križaniga Zveličarja se na altar postavi, luči se prižgo in potem se vpervi in slovesno v novoposvečeni cerkvi Bogu daruje visoka nekervava daritev svete maše. Odsihmal je cerkev hiša milosti in prebivališa Najvišjiga, ktero skruniti s prederznostjo naj se sleherni skerbno varuje, zakaj „kdor jo bo oskrnil, ga bo Gospod končal.“

Kako imenitno je dan, ko se kaka cerkev posvečuje, se vidi med drugim tudi iz tega, ker katoliška Cerkev hoče, de naj srenja nikoli ne pozabi tistiga dne v letu, ko se je njena cerkev posvetila, in naj išče se te dobrote vredno storiti. V ta namen se vsako leto obhaja praznik cerkveniga posvečenja, kakor se je že v stari zavezi obhajal praznik posvečevanja judovskega tempelja; bil je še Kristus sam nekda priučujoč pri tem obhajanju. (Jan. 10, 22).

(Dalje nasled.)

Pogovor dveh protestantov od Lutrovih nauk.

Poleg nemškega. — Spisuje Marešič.

Peti pogovor.

Od števila sakramentov, — od pokore.

Bogoljub. No Vilko, si se vendar zopet pokazal! Bal si se, de si se ti kaj zameril, ker te nisim več vidil, odkar si pri meni kosil. Takrat še pred kosilam si rekel, če tudi poterdim pretresane člene, veliko jih je pa, kterih poterditi ne morem.

Vilko. Res de, ravno to še stokrat rečem.

B. Bom ti kaj iz knjig našiga Lutra bral, morebiti te bo to na boljši misli obrnilo. V osmim zvezku stran 180, a, je pisano nekaj, kar je pisal od svetih sakramentov l. 1544, — dobro si zapomni letno številko! — Njegove besede se tako le glasé: „Zato se pravi, naravnost in čisto, celo in vse verovati, ali pa nič ne verovati. Sveti Duh se ne da ločiti, ne deliti, de bi resnične in lažnjive člene učil in veroval!“ Si dobro razumel?

V. Prav de, in kaj iz tega izvira?

B. Kaj iz tega izvira? Hočem ti to povedati. Sveti Duh, pravi Luter, ne more cerkve, v kteri je svoje učilišče postavil, tako voditi, de bi en člen prav, drugiga pa lažnjivo učil, ne da se ne ločiti, ne deliti. Ko pa po Lutrovim uku sveti Duh rimsko cerkev vodi, in ko so usta rimskiga papeža usta Kristusove, se očitno vidi, de tudi cerkev ne more zdaj resničnih, zdaj drugih lažnjivih členov učiti; zato moramo vse, kar katoliška cerkev uči, za resnico imeti.

V. Tega pač nobeden spricati ne more, de bi ne bili papeži marsiktere reči k pravi kersanski veri pristulili.

B. Na priliko?

V. Na priliko! Gospod Jezus je le dva sakramenta postavil, namreč kerst in zadnjo večerjo, kakor luterani verujemo; papeži so še pet drugih zraven pristavili.

B. Ko bi to bilo, bi se rimska cerkev zelo zelo pregrešila.

V. To tudi jest mislim.

B. Se ti ni že misel vsilovala, de to ni mogoče?

V. Ni! in se mi tudi ne more.

B. Ne! Te hočem torej v to napeljati. Ali si zamoreš misliti, de je Luter ob času, ko je reformacijo, prenavljanje začel, lažnik in goljuf bil?

V. Jest? Nikoli ne!

B. Zdaj tedaj, kdaj je popravljanje vere začel?

V. Ovbe! sej veš; leta 1517, dan pred vsimi Svetniki.

B. Že prav! in lej, tukaj v prvih bukvah njegoviga dela, stran 144, a, je Luter papežu Leonu X. prav lepo od rimske cerkve pisal, beri dve spodnji verstici: „Gospod Kristus, pravi v sklepu, hoče vašo svetost vekomaj ohraniti. Aldenburg 3. marca 1519. — Je bil takrat Luter lažnik ali goljuf?

V. Ne, in sedemkrat in sedemdesettavžentkrat ne!

B. Tedej, če Luter v drugim letu popravljanja ni bil lažnik, je rimska cerkev v letu 1519 še pravi nauk imela, sej pravi on, „de nad to cerkev ni nič ne v nebesih ne na zemlji, samo Jezus Kristus je Gospod čez vse!“ Ne pravi li Luter sam, de je v papeštvu veliko kersansko dobroga, celo vse kersansko dobro; — kako tedaj pridejo v njo zmote in pregreški?

V. So že v njo vlezli?

B. To bi se bilo moglo še le po Lutrovi smerti zgoditi; v njegovim času ni mogla rimska cerkev nobene zmote učiti, če bi bila učila, in bi bil on toliko lepiga in svetiga od nje pisal, bi bil kot nar gerši izdajavec z Bogom in z resnico ravnal. Ni to kali res?

V. Res; pa mi luterani imamo le dva sakramenta.

B. Prav praviš: mi luterani, pa naš gospod Luter je vse drugač veroval, on je spoznal, kakor rimska cerkev, sedem sakramentov.

V. Tega vekomaj ne verujem!

B. Počasi, počasi! ne odloži čez večnost; hočem viditi, če se ne bo to kaj pred zgodilo. Poglej prvi zvezik Lutrovih bukev str. 335, a, v prvi verstici je govor ali pridiga pokojniga doktorja, ki jo je leta 1520 od nove zaveze izustil. Spričuje, de je maša le sakrament in testament. Hočem ti par verstic brati. „Maše moramo pustiti veljati kot sakrament in testament, ktere pa niso dar, tako malo kakor drugi sakramenti, kerst, birma, pokora, poslednje olje etc.“

V. To so še le štirje.

B. Le štirje? O ti preprostost! Ne govori kali Luter od zadnje večerje ali od maše, ktero za sakrament spozna in pa za čisti sakrament? Kerst, birma, pokoro in poslednje olje spozna tudi za sakramente in jih primérja sveti maši; še zraven postavi, le poglej: Et caetera. Veš kaj se to pravi?

V. He! To se pravi, in tako dalje, ali — in še drugi, če od besede do besede prestavim.

B. Prav je; kteri bi bili pa še drugi zraven zadnje večerje, kersta, birme, pokore in poslednjiga olja?

- V. Katoličani pravijo: Mašnikovo posvečevanje (red), in zakon.
- B. In ta dva si je Luter z „et caetera“ mislil, sej od družih sakramentov še nismo nikoli nič slišali, imamo tedaj sedem sakramentov skupaj.
- V. To bi mi ne bilo nikoli v glavo prišlo.
- B. Če tedaj Luter pet imenovanih sakramentov in druga dva za sakramente spozná, veruje tudi, de so znamenja, ktere je Kristus postavil; kaj ne?
- V. Kaj pa de.
- B. Ni tedaj ne veroval ne učil, de si je kter papež sakramente zmisllil, in jih k unim od Kristusa postavljenim prikerpal.
- V. Tvoja je prava.
- B. In katoličani še dandanašnji govore in uče, kakor je naš dohtar Luter v letu 1520 v neki pridigi govoril in učil.
- V. Ha, ha! Se je morde po stari navadi prenalilil.
- B. Vilko, Vilko! učen mož, kakor on, naš veliki reformator, se je v pridigi prenalilil in lažnjive sakramente naznanil, in še le čez dve leti po tem, ko se je za reformatorja (prenarejavnca) oglasil; to bi mi bila lepa reformacija (lepo prenanje ali popravljanje)?
- V. Pri tebi mora človek zmirej na besedo paziti!
- B. Vselej, kadar od vere govorimo, moramo natančno govoriti. . . . Spet mi na misel pride, kar si ti malo pred govoril. Rekel si: Mi luterani imamo le dva sakramenta, kerst in zadnjo večerjo; in si vender zdaj slišal, de jih je Luter sedem sprejel in pa ravno te, ktere katoliki še dandanašnji za sakramente imajo. Hočem ti na oči pokazati, de naš reformator, ko bi dansi na svet prišel, bi bil s katoličani zadovoljniji kakor pa z nami luteranci.
- V. Če se to da skazati.
- B. Daj mi prvi zvezik. . . Šembraj! sej ga pred seboj imam; lej tukaj stran 62, b. Govor (pridiga) od sakramenta pokore, pridigoval je dr. Luter leta 1518. Je tedaj Luter pokoro za sakrament imel, in boš še vidil, de se njegov nauk s katoliškim popolnoma strinja. Tukaj na strani 63, b, Luter piše: „Prava pot in resnični način, zunaj tega ni praviga, je visokovredni in milostipolni, sveti sakrament pokora, ki ga je Bog dal grešnikom v tolažo, takrat ko je sv. Petru namesto vse kersanske cerkve ključe dal, rekoč (Matevž 16.): Vse, kar boš na zemlji zavezal, naj bo v nebesih zavezano, in kar boš na zemlji odvezal, naj bo v nebesih odvezano.“ Bi li zamogel katolišk učenik boljše in razumnije od pokore pisati, kakor je tukaj Luter pisal?
- V. Ne — nikdar ne, če to od katoliške strani premisljujemo.
- B. Daj še osmi zvezek simo, še ti hočem kaj družiga od pokore brati, kar te mora prav v sercu prepričati, de je Luter pokoro za sakrament imel. Malo časa pred svojo smertjo v letu 1546 je zoper teologe (bogoslove) v Loewen-u pisal tako le: „De je pokora z oblastjo odveze (absolucijon) sakrament, radi verujemo in spoznamo; kajti ona ima obljubo, in deli odpušanje grehov za Kristusovo voljo.“
- V. Zoper ta izrek ni nič reči: zakaj pa mi nimamo sakramenta svete pokore?
- B. Je luterancov, kteri ga imajo, im smo v tej reči, kakor v mnogih družih, Lutrovi nauk zapustili.
- V. Katoličani imajo gotovo drugačno pokoro od te, ki jo je Luter učil. Katoličani tirjajo tri reči k pokori, grevengo ali žalost, spoved in zadostenje.
- B. Ravno to je tudi Luter učil.
- V. Rad bi imel to spričano.
- B. Lej v svoji prvi knjigi stran 341, a, piše Luter 1520 zoper dr. Ek-a tako le: „Med drugim pravi dohtar Ek. de grevengo zaveržem, in jo za nepotrebno razlagam,

spoved zmanjšujem, zadostenje zaveržem; to se zmišljujejo ljudje od mene, kajti moje knjige drugači govore.

V. Od kterih knjig govori Luter?

B. Opira se namreč na pridigo od sakramenta pokore, ki jo je 1518 govoril; od te ti hočem par verstic prebrati. Stran 65, b. „De ob kratkim kdo ne poreče, de prepovem dobre dela, še rečem, vsak naj ima pravo grevengo in žalost, naj se spové in dobre dela opravlja.“ Slišiš prav? Luter govori od kesanja, spovedi in zadostenja.

V. Pové li Luter kaj, kaj in kako se mora spovedovati? To bi rad na tanko vedil.

B. Bom ti od tega družikrat kaj povedal, le ušesa nastavi.

Slepi bratec.

(Konec.)

O kdo bi zamogel dopovedati ali pa popisati veselje matere teh dveh otrok, ko zagleda pervikrat lepe in zdrave oči svojiga sinka, s kterimi jo zdaj tako ljubeznjivo pogledal! „O, kako je vender Bog dobrotljiv!“ zdihne mati, zajoka, pade na kolena ter iz dna serca hvali Boga za toliko dobroto. Vsak človek tistiga kraja je hotel viditi dečka, ki je z bratovsko ljubeznijo in vdanostjo toliko delo dopolnil. Julče pa ponižen in krotak nima nič veselja nad povikševanjem, s kterim so ga ljudje toliko nadleževali. Jaz sim storil, pravi Julče, kar bi bil vsakteri zmed vas na mojim mestu storil. Veselje, kteriga sim imel, ko sim oči svojiga brata vidil se zasvetiti kot dve majhni zvezdici, mi je ves moj trud in vse skerbi obilno povernilo in poplačalo.

O neprecenljivi dar svete vere, kako neizrečeno lep sad nam ti obrodiš tudi pri malih otrocih, kteri so v tvojih naukih dobro podučeni in skerbno zrejeni! Kedar in kje je storila pozemeljska modrost in izobraženost clo pri malih otrocih tako čudo bratovske ljubezni? Pojdite le rakam žvižgat, vi posvetni modrijani s svojo učenostjo in modrostjo! brez svete vere je človek nar bolj divja zver bil, in bo. De bi vender ljudje spoznali, kakošni zapeljivci so osrečevavci dandanašnji, kteri vedno od prave izobraženosti narodov govore, po kteri samo de bojo vsi osrečeni, pa svoje duhovne učenike, oznanovavce svete vere, čertijo, sovražijo, in kjer koli oblast dobé, grozovito preganjajo, ter morijo! — Vsi ti bahati obetovci sreče so le samopridni goljufi, kteri nam tudi edino srečo svete vere hočejo vzeti! Pa ko bi nas tudi res zamogli časno osrečiti, kaj pa to človeku pomaga brez vere? Kaj ti pomaga, ako vse svet pridobiš, na duši pa škodo terpiš, pravi Jezus. Prostost, enakost, bahate besede sedanjih časov, imajo zanikarni ljudje le za-se, za hudobijo, nejevero, za sovraštvo zoper sveto katoliško Cerkev; ne pa za poštene ljudi. Zapravljivci, lenuhi in potepuhi, ktere skriti rovarji z denarmi v svoje namene podkupujejo, pa razumejo prostost takó, de bi ne bilo treba potem pokorsine več, in de bi brez dela dobro jedli in pili ter grabili drugim, kar si z žuli težko prislužijo! Torčji si hudobneži tolikanj prizadevajo, berzde svete vere in vesti zatreti. Brez vere bi bilo na zemlji vse zmedeno in sami tisti, ki nejevero vžigajo, bi v nar hujši zaderge prišli, ker udarila bi obdivjana derhal tudi po njih, svojih podpihovavcih, in morija bi bila vse skrižem; silno ljudstev bi se pokončalo, preden bi ljudje zopet spoznali, de le sveta vera človeka časno in večno osrečiti zamore. Enako se je godilo pred časom na Francoskim, in ponavlja se nekoliko že zdaj na Laškim. Bati se je, de je Bog dandanašnji ljudi svoji nespameti prepustil, ker za-nj več ne marajo, ali gorje nam po tem! Oklenimo se terdno svoje matere katoliške Cerkve, ker ona sama nam prižiga luč svete vere, de nam sveti po pravi poti do nebes, po solzni dolini zbegane zemlje. Sveta vera sama izgoji pobožne starše, pokorne otroke, usmiljene sprednike, vdane podložne,

milodarne premožne, zadovoljne ubožne; ona sama nas osreči na tem in na unim svetu; ona uči, da je na zemlji raj zgubljen, le v nebesih nas še čaka, ako tukaj imamo le potreben živež in oblačilo, pa bodimo zadovoljni, kajti nič nismo na svet prinesli saboj, in tudi iz sveta nič saboj ne ponesemo. Sveta vera nam daje kratek pa krepek nauk: „Išite nar popred Božjiga kraljestva in njega pravice, vse drugo vam bo priverženo, to je, vsak po svojim stanu naj spolnuje svoje dolžnosti po nauku svete vere, in Bog nam bo dal tukaj svojo gnado ter svoj blagoslov, tam pa nebesa. Zemljo pa prekucujte sem ter tje, kakor hočete: ona ostane vedno solzna dolina; cesarstvo, kraljestvo, vstava ali sovlada, republika ali ljudovlada, omika, izobraženost, prostost, enakost, enakopravnost, narodovnost i. t. d., vse te reči je ne bodo spremenile; od izvirniga greha pa do konca sveta ostane zemlja dolina solz.“ J. B.

Protestantska tolerancija.

Protestantje vedno vpijejo, kako se jim pri katoličanih krivica godi, ako ti le čerhnejo čez obrekovanje katoliških resnic, ktero oni z ustmi in po listih tolikanj svetu trosijo po katoliškim. Kako so pa oni proti katoličanom krivični ali nezanasljivi (intolerant), kažete spet naslednje prigodbi:

a) Dedni princ Karl Isenburg-Birstein (sin ranjiga kneza Viktorja in še žive knezuje Marije Löwenstein-Wertheim-Rosenberške se je pred pol letom vkljub nasprotovanja svojiga strica Volbanka Isenburškiga, od kalvinske h katoliški veri spreobrnul, kar je Zgod. Danica že v predzadnjim listu povedala. Ali sorodniki (agenti) s knežjih in grofovskih Isenburških hiš so imeli te dni v Gelnhausenu pri Hanavi zbor, kjer so to spreobrnitev resno pretresali in sklenili: vse početi, da bi se spreobrnjenecu Karlnu podedovanje očetovske knežije vzelo! — In vendar so člani 16. nemške zaveze in 18. in 19. kurške vstave od l. 1831 izrekli, da raznost kersanskih verstev pri vživanju državljanskih pravic nič ne pomeni, in da ima slehern popolnoma svoboda vesti in verske obnaše (Religionsübung.) Ali te člene hočejo protestantje le takrat poznati, kadar jim vodo na njih mlin gonijo (Tirol), ne pa kadar bi bili katoličanom v prid (Meklenburg). Rodbina Isenburška je sloveča v Nemčiji. Sv. Engelbert, kolinski veliki škof in volitni knez, je bil l. 1225 od grofa Friderika Isenburga z mečem preboden. Valentin grof Isenburg je bil l. 1574—1577 škof v Paderbornu, kjer je veliko storil za povzdigo šol. Ker še ni bil vikših duhovskih posvečevanje prejel, se je l. 1577 škofij odpovedal in v zakon stopil, da bi se Isenburški rod ohranil. Takrat je bila tedaj ta rodovina še katoliška. Soproga poprejšnjiga avstrijskiga ministra, gr. Buol-Schauensteina, je tudi rojena princesnja Isenburg-Birsteinska. —

b) Znano je, da je avstrijska vlada od l. 1850 veliko protestantov iz Nemčije na svojih katoliških vseučiliših profesorje postavila. Med njimi je dr. Bonic iz Kralowica (Königsberg) glava sadanjiga sistema po avstrijskih gimnazijah, in prizadevanja na Dunaji, da bi se Gustav-Adolfova družba tudi po Avstriji ustanovila. „Presse“ pripoveduje ravno zdaj, da bo podružnica te družbe, ki se zove po imenu nar hujiga zatiravca katoliške vere in podpornika luteranstva (30letna vojska) tudi v Ljubljani vtemeljena. — Znan je tudi dr. Weinhold, protestant iz Nemčije, dozdaj profesor v Gradcu, ki pojde, kakor gosp. žl. Radič v Laibacharci pravi, v Kiel, Holsteincam kulturo oznanovat. — Kakšno vračilo pa imajo katoličani od protestantov za svojo tolerancijo od njih? Do več nemških vseučiliš, kakor v Halle, Greifswalde, Kraljewiec, po postavah noben katoliški učenik odpertiga pota nima. V Kraljewiecu je pa te dni imel neki katoličan vendar v družbo učencikov stopiti. Zberó se tedaj tamkaj redni profesorji, pretresajo stare, katoličanom tolikanj nasprotne vredbe (statute), in sklenejo,

da pri starim ostanejo. Le v posebnih okoliščinah se smé ministru priporočiti, da bi kakiga katoličana ali juda na Kraljewieškem vseučilišu učenika postavil. Modrijan Rosenkranc, ki je v Berlinu, Halle in Heidelbergu pantheistiške nemške kulture se učil, in z njo zdaj Prusijane od l. 1833 v Kraljewiecu napaja, je še celo pri ti priliki besede izustil, da kakimu judu se smé ondi profesura dati, ne pa katoličanu! Tako so tedaj marsikterim protestantom judje ljubši, kakor pa katoličani, tako je lahko razumeti, kako de protestanski in judovski časniki eden drugiga zagovarjajo, katoličane pa huji in huji psujejo. „Astiterunt reges terrae et principes convenerunt in unum, adversus Dominum et adversus Christum ejus.“ (Ps. 2, 2.) S-n.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Milostljivi škof z razpisom 15. roznika naznanjajo letašnje duhovske vaje ljubljanske škofije, ki bodo terpele od 19. do 23. vel. serpana, kakor poprešnje leta.

Iz Ljubljane. 4. vel. serpana bodo mil. škof novo cerkev na Selih pri Kamniku posvečevali. — O poslednjim obiskovanji so jih mil. škof 681 poterdili z zakramentom sv. birme; v Šmarji 7. t. m. 471, v Višnji gori 8. t. m. pa 210. V prvem kraju so svojim ovčicam tudi besedo Božjo oznanovali.

Iz Ljubljane. (Vprašanja na vprašaje). Kaj neki pomeni v „Laibacherci“ št. 151 toliko vsiljenih vprašajskih znamenj v besedah briksenskiga škofa do svojih vernikov? Ali morebiti le to, da je gosp. vrednik ves spisek iz kakiga judovskiga časnika povzel, ter v naglosti tih neslanih priklad ni ločil od teksta? Ali pa misli nekatoliški g. vrednik v katoliški deželi s tem veljavo katoliških škofov podkopavati, apostoljske može, ki so po učenosti, obnašanji in službi vse vere in časti vredni, laži dolžiti? Ali mar s tem pripravlja pot k razširjanju tiste omike, kateri je tako rado lichtfeindlich, kar ni protestansko ali judovsko? Mogoče celo, da je to zarija tiste enakopravnosti nove dobe, po kateri smé, komur se poljubi, vse natolcovati in gerditi, kar je katoličanom sveto in spoštovanja vredno, katoličan pa bi po svojim prepričanji še čerhniti ne smel?

Mi po svoji pameti teh vprašajev ne moremo drugač kakor znamenja hudovoljniga natolcovanja imenovati, in vidimo poterjen naš pregovor, da na dober sad se ose vsedajo.

Dr.—k.

Iz Ljubljane. Z obilnimi podpisi, zlasti iz trgovstva, okovarjeno zaupno pismo je undan Ljubljana poslancu gosp. dr. Tomanu odpravila na Dunaj. Na čelu podpisov je gosp. Miha Ambrož, župan ljubljanskiga mesta. — „Novice“ naznanujejo, da se je gospod fajm. Zalokar pri izdelavi slovensko-nemškiga besednika odrekel dosadanji osnovi, besede po sorodstvu staviti, in ga bo po abecednim redu vravnal. K temu Novično vredništvo prosi domoljube po raznih slovenskih straneh, da naj gosp. Zalokarju kmalo pošljejo, kar imajo zaloge ali kar se hitro dá nabrati, da bo delo holj popolnoma. Pri izobraževanju in dopolnovanju slovensine so po naši misli tudi tako imenovani lokalizmi, na ktere nekteri po krivici merzijo, posebniga ozira vredni; kar koli je domačiga in kjer si bodi v navadi, je stokrat bolji kot nar bolj skovana beseda, ako ni še povsod znano, se pa soznani, da je le čisto slovenskiga zerna in lica.

Iz Moravc. Po vsim Slovenskim skorej je znan Božji pot pri sv. Valentinu na Limbarski gori v Moravski fari. Ker priromajo tje gori Slovenci z Gorenskiga, Dolenskiga in Štajerskiga, ob treh shodih, ki so: binkoštni ponedeljik, v nedeljo pred Kresam in v sopraznik sv. Tilna (1. kim.) Sploh se mora reči, da se romarji tudi prav pobožno in spodbudljivo obnašajo, in po noči večji del mile slovenske pesmi prepevajo, katerih glas se dalječ okrog razlega.

Prijetin je tudi razgled na Limbarski gori, ker odpira se vsa Gorenska stran z dolgo versto svojih snežnikov, ktere visoki Triglav ponosno nadzira. V podnožji snežnikov se vidi brez števila belih cerkev in prijaznih vasi med zelenimi planjavami in nizkimi homci. Odpira se pogled na belo Ljubljano in v daljnem Notrajskim meji Nanos in Snežnik. Proti Dolenskimu zapirajo pogled visoke gore. Pobožnemu romarju pa je še prijazniši pogled na romarsko cerkev. Je pa romarska cerkev že precej stara, in že leta 1746 posvečena.

Ni ravno lepo zidana, ali kar je morebit bolj verjetno, da je v poznejših časih neumetno predelana.

Letas binkoštni ponedeljek je razveselila romarje nova preuredba v tej cerkvi. Veliki altar je prenarejen in prenovljen. Bil je poprejšnji veliki altar bolj tesarsko delo, kakor umetna stavba izurjeniga podobarja. Zato so si v. č. gosp. dekan moravški, oskerbnik te cerkve, prizadevali, altar preurediti in prenoviti. Zročili so to delo mladimu podobarju Andreju Rovšek, kterimu so razodeli svoje misli in načrt, po kterim želé altar preurediti; in mladi umetnik je to delo izvrstno izdelal. Ne samo de je altarju dal vkusno stavbo, ampak tudi podobam tako zunanjo liko, da tudi oči zvedeniga v podobarstvu ne žaliyo. Slišali smo to pohvalo iz ust takih, ki se sami s podobarstvom pečajo, in od mnogih družih v tem zvedenih. Kdor je poprejšnji zares neumetni altar vidil, in ga bo zdaj zagledal, bo komej verjel, da ni iz noviga narejen. Tudi drugo speljavo in zunanjo olikanje bo slehernimu dopadlo.

Binkoštni ponedeljek je bilo slovesno blagoslovljenje altarja. V. č. g. dekan moravški so praznovanju primerin ogovor imeli, v kterim so med drugim posebno zbraanim romarjem rekli, da je altar delo njih dobrotnih darov in smejo reči, da altar je njih, ki so z združenimi malimi darovi tako lepo delo doveršili. Priporočili so jim pa tudi, naj enak altar v duhovnim pomenu postavijo v svoje serca, in naj ta serčni altar v spomin Božjiga pota saboj vzamejo, ter ga vedno lepiga ohranijo, potem jim bo Božji pot v dušni prid.

Naj toraj te verstice vsim prijatlam in dobrotnikom romarske cerkve sv. Valentina oznanijo, da je lepo ozaljšana in olepšana; naj jim izrečejo zahvalo za njih dobrotne darove, s kterimi je bilo mogoče lepo delo doveršiti. Naj bo zahvala izrečena tudi v. č. g. dekanu za Njih prizadetje in nevtrudljivo skerblijvost. Pohvala naj bo izrečena tudi mladimu umetniku Andreju Rovšek, in naj bo priporočevan č. duhovnim cerkvenim oskerbnikom, ki bi radi svoje cerkve okusno lepšali, ker bojo gotovo našli v omenjenim podobarji voljniga, pripravniga umetnika, s kterim bojo zadovoljni.

Naj pa te verstice tudi to razodevajo, da doh keršanstva po Krajskim še vedno veje, da še vedno živi tista gorečnost, ki veselje ima v lepih hišah Božjih, ne pa v nezbožnosti in neverstvu, čeravno se to glasno in skrivej razširjava po svetu. Če v zadnje leta pogledamo, vidimo da se je v naši okolici veliko zgodilo za olepšanje cerkev; ne samo v moravški fari se vsako leto v tej ali uni podružnici prenavlja in olepšuje, ampak tudi v sosednjih farah se veliko v ta namen stori. Posebno omenim, da je bila lanske leto farna cerkev na Berdu skorej vsa prenovljena. Le altar sv. Peregrina se ravno zdaj prenavlja, in tudi nove orglje so že v delu. To lepo spričuje, da Slovenci so vedno še pobožni in verni, kar jim je tudi nar bolj v čast.

Bog jo ohrani Sloencam to pobožnost, potem bojo lahko pogrešali ptujo in nevarno civilizacijo, ostali bojo, kar so do zdaj bili, pobožni katoliški Slovenci. V dokaz tega v misel vzamem tudi to, da so se v Moravčah Šmarnice letas že v tretje obhajale, in se ljudem zlo prikupile, ker sošlo se je sleherni dan obilno ljudstva v farni cerkvi, kterih nekteri so čez uro dalječ sleherni dan prihajali. Bilo je skorej vaelej toliko pričujočih, kakor navadno ob nedeljah pri zjutranji Božji službi. Ne bom dalje popisoval lepo

ozaljšaniga altarja, ne družiga razodevanja gorečnosti, ker vem da po vsim Slovenskim se enaka pobožnost razodeva. Bog daj, da bi le nikdar ne opešala!

Iz Krašnje. Blaga, lepa reč je, obdelavati znanstveno polje, rabiti dušne moči, jih bistrili, in vednosti té in une si prilastovati z njih pomočjo ter preiskovati stvaritev in stvari, njih bistvo in lastnosti, njih razmere in namene, njih dobre in napčne strani, se uriti v raznovrstnih umetnostih, prebirati in pregledovati zgodovino človeškiga rodú, toraj preiskavati tudi človeka posebne razmere samiga do sebe in do Boga, do drugih ljudi in stvari, ter dojémati, kaj pa da, vùn in vùn pod vodstvom svete vere, čedalje bolj v lepih, blaživnih in koristnih védah, potemtakim tudi dojémati v pravi, zaresni izobraženosti in omiki. Véde, znanstva so drage, so lepe reči, pa le mogoče v zvezi s človekam, to je: če govorimo od véd, od znanstev tukaj na zemlji in med človeškim rodam, si moramo verh njih tudi človeka, ki se z njimi peča, misliti, ker brez človeka ni nobene človeške véde, brez človeka je znanstvo človeško zgolj prazno nič. Vsaki človek pa je, menimo, iz kaciga ljudstva, in slednje ljudstvo gotovo del tega ali uniga naroda; kakor tedaj brez človeka govorica biti ne more od véd in znanstev, tako ne more od njih govorica biti brez ljudstev in narodov, zakaj ko bi ne bilo narodov, ne bilo bi ljudstev, ko bi ne bilo ljudstev, ko bi ljudje not do zadnjiga zibnili z zemlje, ne bilo bi človeka, ko bi pa ne bilo človeka, ne bilo bi ne véde, ne znanstva; toraj, hoče li kdo véde, znanstva in umetnosti, mora tudi hoteti človeka, ljudstva in narode, in ako ljubi kdo umetnije in vednosti v resnici, vsaj ljudstev in narodov v njih narodnim razcvetanju in mikanji motiti, ali njih izobraževanja zatérati ne smé. Znanstva in umetnije niso nikakoršin monopol, kakor eni narod, tako ima drugi po božjim in natornim pravu pravico, izobraževati se, v narodnim duhu dojémati v vednostih, uriti se v umetnijah in tako zahtévati viši in viši stopnjo omike. Kdor to zavera, je krivičnik, je sebičin in enostran ter čudin, čudin prijatel vede in znanstva. Tudi je znano, da se vsak sad nar bolje obnaša na domači zemlji, pod domačim podnebjem v domačim zračju; sadje v svoji pravi domovini je tudi vse bolj okusno, kakor pa prenešeno, zasaženo ali sejano na ptuj, njemu ne ravno prav priležin svet. Glavice, vse pripravne za vede in umetnije, obračale bodo, izurjene doma na narodnim vkladu, svojo učenost v prid naroda, ter širile rodovitne svoje vede okoli po svetu, med tem ko človek, učena glava, pa na podlagi ptuji, nekako polovičar ostane, je navadno nerodovitin, alipa okorin, in če tudi to ne, če obrača pri svoji zaresni učenosti svoje vednosti tudi izvrstno v občno korist, je vender le ptujic od marsktere strani svojimu lastnimu narodu, njegova vednost je bolj ptujim ljudstvom v prid, narod domači pa ga ne rezume, in učeni mož ostane v sredi naroda umetno napravljeno solnce, ki se sicer leskeče po noči, pa tamote ne prežene, ki sicer sveti, pa, ker je brez gorkote, okolice ne greje, temveč vso hladno ali merzlo pusti. Kakor je pa učeni domačin, izurjen in zbistren na vkladu ptujiga življa, skorej zgubljen za narod domači, tako pa tudi znanstvo samo na sebi le škodo terpi, ako se z njim monopoluje, sebično ravna, ter se v tem oziru eni narodi pestujejo, drugi pa mačehno oskerbujejo. Vsak narod ima svoje posebnosti, ki tudi na znanstvenim polji niso brez moči (vpljiva); dobre, znajdene glavice napredvale bodo vse veseljeje na domači, naravni, narodni podlagi, in marskteri utegne dospeti, narodu in deržavi v prid, na visoko stopnjo v znanstvu in umetnii, kteri bi sicer pri zatérani narodnosti ostal neznan, sirov in neizobražen v škodo ravno omenjenih umetnij in znanstev. Omika, znanstvo v narodnim duhu, na domači podlagi, je zala, je čversta, je prijetno dišeča cvetlica, na vkladu ptujim pa prisiljena cvetka vertnarska. Pravi, zaresni, blagi prijatel véd in umetnij mora potemtakim se veseliti nad razvijanjem vsakateriga naroda, si mora nje-

govo napredvanje na znanstvenim polji in na podlagi narodni želeti in tisto, ako je moč, tudi podpirati, toraj želeti in podperati po zmožnosti tudi razvijanje in razcvetanje naroda slovenskiga. Kdor kaj takiga ne želi in ne stori, ali celó še napredvanju nasprotuje, temu nikakor ne gre to lepo, to častno ime, in ko bi se tudi vertil na verhungu nemške omike. Od té omike, od „nemške kulture“ je dandanašnji toliko govorjenja, da ga je že skoraj preveč, skoraj več, kakor se pa ravno spodobi. „Nemška kultura“, pravijo in vpijejo po svetu nasprotniki naši, odločena je, Evropo razpada in kdo vé, česa vse oteti, in ne pomislijo, da bi se utegnili ta reč sčasoma vse drugači zasukati. Bili so že izobraženi narodi v starih časih, Egipčani, Gregi, Rimljani, stali so na visoki stopnji omike in izobraženosti, in kje so zdaj? Njih jezik je zastaran, njih znanstvo sicer še v spominu, tudi spoštovano, pa vender več del že dalječ prekošeno, in njih narod — ni ga več! Edino stalna omika je omika kersanska in znanstvo ima le prihodnost, ako je sklenjeno s cerkvijo, ki ima obljubo, stati do konca — sveta. Polje znanstveno nemško pa obdelujejo v večim številu možje, katerim je kersanstvo že zdavnaj splavalo po vodi, toraj tudi vede, znanstva take obstanka imeti ne morejo *). Je tudi resnica, ki je ni v stanu nikdo ovreči, in ta je, da je vse časno neobstoječe in minljivo, da se človek rodi, da raste, se stara in poslednjič umerje, in zgodovina nam priča, da je ravno taka tudi z ljudstvi in narodi. Tudi ljudstva in narodi imajo svoj začetek, svoje otročje, mladostne in moške leta, se sčasom starajo in zadnjič nekako pešajo ter se spremené in v svoji poprenji cveteči narodnosti ko ljudstvo in narod izmed človeštva zibnejo. Če nas tedaj, od zgodovine ob roki peljane, sem ter tje misel prešine, da bi se kaj takiga utegnilo prej ali poznej tudi z nemško narodnostjo zgoditi in z nemškim življenjem, terdimo, ali veliko več, mislimo li s tem morda kaj, kar bi bilo kar naravnost nemogoče? Menimo da ne. Narodnost nemška ni potemtakim ravno večna, narod slovenski se pa tudi ne pusti čez noč poptujčiti, tudi stoletja bi mogle preteči, da bi se kaj takiga, in potem se le morda zgoditi zamoglo; narod pa bi med tem časom ne napredval, bi se ne mikal, ne izobraževal, temveč zaostajal bi, in čez dalje nevedniši prihajal; tudi bi poptujčevanje naroda nikomur ne služilo v čast, in ne v korist védam in umetnijam; — in če bi se vender pri vsem tem slovenske ljudstva ko narod se zmeraj ne oprostile, ko bi se tudi še zanaprej narod poptujčeval, tedaj zadrževal v omiki, v izobraženosti, in silama v pušo pušalo domače znanstveno polje; bi li bilo pač to pravično, modro, pametno, brezstransko, narodo- in človekoljubno, pospeševavno omiko, umetnijo in znanstvo, državi v prid, v podporo, in sploh početba v resnici hvale in zahvale vredna, toraj spoštena in stoječa na vkladu pravice in resnice pod vodstvom ljubezni kersanske? Kaj takiga terditi, kdo bi si upal?

Iz Marburške duhovšnice 3. mal. serp. Previdnost božja je posebno nadepolno cvetico v naši duhovšnici utergala in jo, kakor zaupamo, v vert nebeskiga raja preselila. Ferdinand Bauman, bogoslovec četrtega leta, rojen 19. vinotoka 1836 pri sv. Ani na Krembergi, že tri leta za pljučnico bolen, se je podal po Veliki noči na očetov dom, de bi po spremembi zraka se zopet nekoliko okrepcal. Svetovalo se mu je, se v Gradec podati, de bi se tamkej z naj slovitišimi zdravniki posvetovati zamogel. Usmiljene sestre v občinski mestni bolnišnici so ga z naj večji ljubeznijo sprejele, in v posebni izbi mu stregle, kakor nar boljše so vedile in znale. Rekle so, da se ne spomnijo, da

bi bile kedaj bolnika imele, kateri bi jim bil v tako lep zgled služil, kakor ta. Komej v Gradec pridši, prosi, da mu zakličejo dr. Lehman-a, učitelja pastirstva, kteriga si spovednika izvoli. Prejemal je vsaki teden po dvakrat zakrament sv. pokore, in še po večkrat zakrament sv. Rešnjiga Telesa. Molil je, so rekle usmiljene sestre, neprenehama noč in dan. Premišljevanje in pa sv. roženkranc sta bila nar slajši hrana njegove bogoljubne duše. Kedar je zlasti ponoči v molitvi opešal, je prosil pobožniga strežitelja, da mu je kaj svetiga bral ali molil, ker mu kašelj skoraj nič počitka ni pustil. Večkrat je prosil sestre, de naj si, kolikor mogoče, prizadevajo, z lepim ljudi odpravljati, kateri so ga obiskovat hodili; rekel je namreč, da je nar rajši sam s svojim Bogam. Le kateri so hotli z njim kaj pobožniga govoriti ali moliti, so mu bili ljubi in dragi; med temi posebno dr. Lehman, njegov spovednik in dr. Švajcar, podvodja semeniški, kateri so zares po očetovsko pred in po smerti v vsih rečeh zanj skerbili. Njegova edina želja je bila, ako bi bila Božja volja, da bi bil še mašnik posvečen in pervo sv. mašo brati zamogel, kar je imel po obljubi pri Materi Božji v Mariinim Celji namenjeno, potlej bi hotel rad umreti. Vendar Božje misli so gostokrat drugačne, kakor misli človeške; tako je tudi tukaj bilo. Potem, ko je 16. rožnika še poslednjokrat sv. Rešnje Telo prejel, se mu je prihodnja noč silno shujšalo, — smert se je napovedala. Ves miren in v Bogu zbran, z britko martro kakor duhovnim orožjem in zastavo upanja v roki, je imel tudi smertne težave, ki so celo noč terpele, proti petim zjutraj se mu je uternila poslednja solza in smert mu je trudne oči zatisnila. Zaupajmo da so se nad njim dopolnile besede sv. pisma (Modr. 4. 10—13.): „Ker je Bogú dopadel, je postal njegov ljubčik; in ker je med grešniki živél, je bil vzét. Pobran je bil, de ni hudobija njegoviga uma popačila, ali de ni hinavšina njegove duše preslepila. Zakaj mik nečimernosti zatemni dobro, in nestanovitne želje spaciijo nedolžno serce. Zgodaj je končal, pa je spolnil veliko let.“

Razun nekterih svetnih oseb, ker bil je rajni zavolj svoje pobožnosti tudi po mestu mnogo znan in ljubljen, se je podalo 19. rožnika iz Marburga k pogrebu sedem bogoslovcev, vsi njegovi verstniki, dva rojaka in z njimi semeniški špiritval in g. Herg, bogosl. učitel. Tudi oče, brat in dve sestri rajniga so se jim na železnici pridružili. Še so našli rajniga na mertvaškim odru z rožami lepo ovenčaniga, in o poli šestih na večer so špiritval njegovo truplo blagoslovili in k pogrebu spremili. Močno pa je tolazilo ranjeno serce zlahtnikov in prijatlov rajniga, da so usmiljene sestre presilno lepo trugo s cveticami in liljnati kronami okinčale, da se je tudi nekoliko imenitnih duhovnov Graških sprevodu pridružilo, da so celo bogoslovci, kolikor jih je moglo, z gorečimi svečami k pogrebu prišli, in s kaj milim in lepo vbranim petjem rajniga pred bolnišnico pozdravili in na grobu zopet od njega slovo vzeli, za ktero bratovsko prijaznost jim tukaj marburška duhovšnica serčno zahvalo izreče.

Blagor vsakimu šolskimu mladenču, kateri, kakor od rajniga Baumana njegovi verstniki, učiti in znanci po mestu pričajo, svoje šolske leta preživi v strahu Božjem in v nedolžnosti. Bil je vedno svoje šole lepota in zgled v marljivim učenji in pobožnim življenji. — Blagor vsakimu šolskimu mladenču, kateri, kakor od rajniga Baumana pričajo, se skerbno varuje vsih pohujšljivih prijatlov in bukev, ktere um omotijo in serce okužijo. — Blagor vsakimu šolskimu mladenču, kateri se tako s celo dušo in s celim sercam svojiga poklica prime, kakor rajni Bauman, kateri od kar je čez prag duhovšnice stopil, ni maral več za nobeno zunanjo reč, temuč je kakor nar pridniši bučelica z neutrudeno gorečnostjo nabiral vednosti in pomočke, da bi bil enkrat duhoven po sercu Božjim. — Blagor vsakimu šolskimu mladenču, kateri, kakor

*) Kdo ne vé, de velik del nemških filosofij so prazne in zapeljive sanjarije, veliko malopridniši od samih neverskih modrovanj? Cimu tedaj tako slovstvo? To je strupén sad, ki žlodecu nemške kulture le bljevanje dela. Mnogi možje take filosofije zdaj v državnim zboru sedijo, ki nočejo ne veriti ne narodovnosti pravični biti. Bog nas obvaruj taciiga slovstva, ki bravcam možgane meča. Vr.

rajni Bauman, štiri poslednje reči vedno pred očmi ima in pripravljaj na smert ne odlaga. Prišel je namreč rajni posebno poslednje šolsko leto večkrat k svojemu špiritvalu, da bi mu takih knjig dali, ktere bi mu zamogle v vodilo služiti, se dobro na smert pripravljati, ktere bližnji prihod se mu je verjetniši zdel, kakor ozdrava. Še iz groba kliče rajni vsem v posvetno zamišljenim šolskim mladenčem tehtne besede Kristusove v epomin: „Čujte tedaj, ker ne veste, kdaj hišni gospodar pride; zvečer ali o polnoči, ali o petelinovim petji, ali zjutraj, de vas, ko bi prišel nanagloma, ne najde spijočih. Kar pa vam pravim, veim pravim: Čujte.“ (Mark. 13, 35—37.)

V lavantinski škofli imajo letas po naslednjim redu duhovske pogovore: 3. mal. serp. v Vuzenicah; — 16. v Celji in na Ptujim; — 23. v Šentjurji na Šavnici (z bližnjimi duhovnijami Velike nedelje in sv. Lenarta vred); — 30. v Rogatcu (z bližnjimi šmarskimi duhovnijami); — 6. vel. serpana v Bistrici (z bliž. Konjiškimi duhovn. vred); — 20. v Slovenjim gradu (z bliž. Skalskimi duhovn. vred); — 27. v Brašlovicah (z Oberburško dek. vred); — 3. kim. na Vidmu; — 17. v Ulimijah za dek. Kozje; — 29. vinotoka v Mariboru v škofjskim poslopji za dekanije, Maribor, Jarenino, Hoče in bliž. frajhamške duhovn., bolj oddaljene duhovnije pa se morejo pogovorom na Ptujim ali pa v Slov. Bistrici pridružiti.

Za dogovore odmenjene tvarine so za to leto naslednje: 1. Po katerih pravilih se je spovedniku ravnati pri dopuštenji pogostniga obhajila? 2. Ktere tvarine naj dušni pastir po sedanjih potrebah bolj pogosto z lece oznanuje? 3. Po marsikterih duhovnijah je zvonjenje za juternico, omarijo, ob četertkih in petkih, za delapust, kakor tudi ob nedeljah in praznikih zlo razločno. Odkod so take razločnosti? Ktere so? Ali imajo kako zgodovinsko podlago, kot n. pr. zvonjenje zjutraj ob 7? Kako bi se v ti reči enakost po vsi škofli napravila?

Iz Marburga 3. mal. serp. Letasnje Drobthinice so natisnjene. Zakasnilo jih je tiskanje napevov za blagoslovne pesmi v lavantinski škofli, ki so dosihmal naj bolj navadne. Zaupamo, da se bodo letasnje Drobthinice ravno zavolj teh napevov dušnim pastirjem in učitelam lavantinske škofije toliko bolj prikupile, ker je bila zbirka teh napevov že zdavnej njih serčna želja. In akoravno Drobthinice nad 20 polj obsegajo in na čelu lepi jeklorez podobe sv. Joana Kerstnika, patrona marburške škofijske cerkve imajo, vendar terdo vezane za naročnike ne veljajo več, kakar 1 gold. Gotovo nižji cena bi se jim ne bila mogla postaviti.

V Novi štifti na Štajarskim so mil. knez škof lavantinski 25. roznika ondodni mladini delili sv. birmo. Zjutraj okoli 8 pripeljavši se z Gornjiga grada, kjer so prenočevali, so nar poprej maševali. V priserčni pridigi po sv. maši so pojasnili tri reči, ki škofa o njih obiskovanji posebno razveselijo, namreč: Lepa cerkev, v kersanskim nauku dobro podučeno ljudstvo, in lepo kersansko življenje mladih in starih vse okolice. Pri naslednjim izpraševanju so ne le otrok, ampak tudi botre, in druge odraščene po cerkvi izpraševali, ter jim po okolišinah stanú, spola in starosti prav lepe in primerne nauke dajali. Opomnili so med drugim, kako silno potrebno je zlasti sedanje čase, de se ljudje dobro učijo kersanskiga nauka, ko mlačnost, verska vnemarnost in nejevera tako široko gospodarijo. Ravno pred birmanjem so po kratkim nagovoru ljudi opomnili, de naj birmance v red postavijo, in med tem so mil. škof z duhovšino vred za ondi počiva-joče vernike mertvaške molitve opravili. Posebno ginljivo je bilo ob koncu, ko so se vikši pastir od ondodne cerkve in vernikov poslovili, ter rekli, de pri svoji starosti nimajo dosti upanja, kdej več priti, in so ljudi prosili, de naj za-nje molijo, zlasti pa, ko slišijo, de jim zvonovi zapojejo.

V Gorici je na svetlo dan „Sejni zapisnik prve sejne dobe deželnuiga zbora pokneženih grofij Goriške in Gradiške“

v slovenskim jeziku, kar kaže z obsegam zapisnikovim vred, de slovenšina na Goriškem ne spi.

☉ Iz Tersta. Verla Danica! ti si v svojim 12. listu zastran tukajšnje slovenšine svojo opombico pristavila, in rečemo, de imaš prav, če ravno ne po vsi meri. Res je, de imamo v Terstu, zunaj v tako imenovani jezuitarski farni cerkvi in pa v podružnici svetiga Petra, v vsaki drugi cerkvi ali slovenske pridige in kersanske nauke, če pa obojiga ne, pa vender le eno ali drugo, in kakor ti je znano, tudi čuda pobožnih ljudi Božjo besedo poslušat hodi, mej temi pa posebno mandrijarji ali kmetje iz naj bližnje okolice, zraven njih pa še tudi drugi Slovenci, ki so se ali v Terstu podomačili ali pa kak zaslužik imajo, namreč rokodelci, bremarji ali fakini, hlapci, dekle i. t. d. Če jih je pa ravno tega poslednjiga reda čuda v Terstu, je vender le žalostna resnica, de ni vsim tudi za Božjo besedo mar, temuč kakor sveto pismo govori, de veliko jih je poklicanih, malo pa izvoljenih (Mat. 20, 16), prav taka se tudi godi tukaj, kjer se le prevečkrat pšenica v ljujko zverže.

Pa pustimo to, in naj povemo nekoliko zastran bitja slovenšine ali slovenskiga bitja v tukajšnjih šolah. Kar gimnazijo tiče, skorej vsi Slovenci svoj materni jezik postujejo in se v njem prav dobro vedeje. Imajo pa tudi v gospod Cegnariji učenika, ki mu jih je izmed njegoviga reda le malo enacih. — Ali če pogledamo zdaj na začetne ljudske šole, je gotovo tu vse druga; laški živelj (element) kraljuje, nemški hira, od slovenskiga ni ne duha ne sluha. Pa od kod to izvira? Vzrokov je več; nad vsimi drugimi ti-le pglavitni:

1. Nemarnost in pa nespamet večiga dela tukajšnjih slovenskih staršev. Znauo je iz mitologije, de so pagani nekiga malika imeli, ki so ga Saturna zvali in od njega basnovali, de svoje lastne otroke požiral je. Kar je tam bilo basen, je pri terzaških Slovencih resnica; zakaj prav dostipot se tukaj zgodi, de se Slovenec s Slovenko poroči, ki pa toliko laškiga umeta, kolikor zajic na boben. „Njuni otroci bodo gotovo tako čivkali, kakor stare peti slišijo,“ bo si slehern mislil. Nič manj kot to! Z otroci se le laško lómi, in če se že drugač ne more dati umeti, pa kakor v gluho-mutiški šoli, jim rajši z znamnjem svojo voljo razodenejo, kakor pa de bi z njimi pošteni materni jezik govorili, in se v čast si štejejo, de ga revčiki ne umejo. Se li to ne pravi, lastno kerv izdajati? Čuli smo na lastne ušesa neke starše svojo hčerko vprašati: „Žiza! ti že ščiava?“ (Lojzika, si ti Slovenka?) In otroče prav tako toškansko-laško odgovori: „Mi no ščiava; papa e mama ščiava.“ („Jez nisim Slovenka; oča in mati sta Slovenka.“) K temu modrimu odgovoru so se pa presrečni starši na vse gerlo smejali. — In resnično hujsih opic morebiti pod solucam dobiti ni, kakor so mnogi Slovani; soseski jezik ti bodo rajši lamali in dvecili, kakor pa materniga govorili, ki se tako sramujejo, ko tisti šolar, ki pripoveduje, de je na Dunaju na vprašanje, „če je Slovenec?“ ostramoten odgovoril: „Jez — — — kaj še? Nekdaj sim bil.“ Ne le same ljubljanske hišne in pa kuhinske živalice si očitajo: „Sim te grisala, pa mi nisi dankala,“ temveč tudi tukaj pri nas smo čuli kdej gorenškiga kočijaša k dolenskimu vertnarju reči: „Sior ortolan, odprite ta veliki porton, de bom karoco na kort potegnili.“ (Gospod vertnar, odprite velike vrata, de bom kočijo na dvoriše potegnili.) Neki drugi pot pa v slovenski Istri kmeta, ki je svojiga soseda nekam nevtégama poslal: „Compare štípa, studijajte žvelto ritornati.“ (Boter Štefan, pridite kmali nazaj.) In takih Slavov je čuda v Terstu. Zato pa tudi učeniki perviga reda ali klasa sploh tožijo, de otroci nižjiga stanú tako zmes govore, de jih kar ne umejo.

2. Pamanjkanje pripravnih ali pristojnih šolskih oseb. Izmed 60 učenikov, z vodji in kateheti vred, jih je samo 17, in med 37 učenicami celo same 3, ki slovensko umejo.

3. Protivnost nekterih odbornikov mestne županije proti

slovenšini, in sicer prav po besedah svetiga pisma, ki pravi, da človekovi sovražniki bodo njegovi domači (Mat. 10. 36), to je, od strani takih, katerih deda so bili Slovenci, in kateri še tudi sami večipot s svojo okolitino zato slovensko govoriti morajo, ker bi drugače le lajati mogli. Tako na pr., kadar se je zastran šolekiga nauka v sedanjih slovenskih šolah mestne okolice pomenkovalo, so se prav prederzne besede izustile, da naj bo ta nauk le sploh talijanski. Tukaj bi imeli prav debele reči zaznamnjati; upamo pa, da bodo tudi taki nespremljenci sčasoma spregledali, kdo de so, ter ne bodo svoje lastne kervi zatirali.

Že sama narava, pa tudi ravnopravnost tirjate, da naj se vsak narod v maternim jeziku odgojuje, in to pravico morajo tudi Slovenci teržaškiga mesta in njegove okolice imeti, in kdo jo jim more vzeti? Dajmo vsakimu svoje; ker le to je pravo in po keršansko.

Dobro pa znano je tudi, kako moško so se milostljivi škof Jernej Legat in odmaknjenim poreškimi zbori za enakopravnost primorskih narodov potegnili, in ravno oni so, ki si vse prizadevajo, da bi v novo-renskim predmestju ali fari sv. Jakopa in pa v Rocolu (Rozzolu) se zraven sedanjih še tudi slovenske šole ustanovile, pa, žalibog! nekdanjih teržaških Jurkotov, Burlotov, Frankolspergov in Franulev, slavnih slovenskih prijatelov ni več, — pa kakor se nadjamo, ni tudi minil še zadnji mrak vseh dnevo, in kaj se vse v hipu zgoditi utegne, kdo vé? — Zató pa, „verla Danica!“ le daj se potolažiti in bodi zagotovljena, da nas lakomniki za zdaj še pogoltnili ne bodo. — Z Bogom!

○ Iz Tersta. I. Sine odio et ira. Prebiraje 28. list t. l. naših verlih „Novic“, najdemo stran 230 dopis gospoda * „na Reki“, v katerim „Danici“¹⁾ zabavlja, da je tudi o zadevi naših hervaških sosedov neke besedice sprožila. Omenjeni gosp. dopisnik toži čez našo izreko, „da Hervati bratovske in prijateljske svoje roke čez hervaške²⁾ otoke do isterske Arse in na polovico Dolenskiga stegujejo, in nas v tem tako-le zaverne, rekši: „Jez mislim tedaj, da narod hervaški nobenimu ne dela krivice, ako pa on svoje išče, kar mu je bilo odvzeto, kadar je on najbolj branil vero, cara in dom od turških napadov; — in ako brani to malo, kar mu je po tolikih nevihtah še ostalo, nikdo pravičen mu zameriti ne sme.“ — Gosp. dopisnik! Vi ste zabredli na zgodovinsko gledišče, kojiga deske so polzke, in na katerim je že marskterimu spodletelo. — Vprašamo: So li do turških napadov od vašiga naroda zaželele stranke, dolenska in pa isterska, vedno v hervaškim posestvi bile? — Kako bote spricali, da smo se jih mi Slovenci prav tisto dobo polastili? — Blagovolite pazljivo prešteti izpisik našiga učeniga Hicingerja v 9. in 10. listu letšnjih „Novic“ „o slovenski zemlji“, in bote gotovo, kakor se nadjati ne obupamo, potem zastran tega vse druge misli. — Nadalje Vi besedujete, da ste vero, cara in dom od turških napadov branili. Vas pitamo: Ali le sami Hervati morebiti? Ali so onkrat njihovi sosedje Krajenci roke skrižem deržali? Ste li slišali kdaj od naših turjaških junakov, da od drugih molčimo, kako mervico, ki so v tisti dobi ali na kervavim bojišču slavno smert najšli, ali pa turške ride s kervavimi bučami čez hervaško mejo domú spodili? — Kakiga razšira de ste deželi Hervaška in pa naša Krajnska smo že pred 40 leti znali, kar vam naj svidoči, de nismo kak „homo novus“, in ravno tako, da Hervaško i. t. d. svoje mejaše ali graničarje ima, ki so od zibike že sploh vojaki. — Vi nam pravite, da Hervati v političko opravo nobeniga drugiga ne vzamejo, kakor domačine, in de je to njihov starodavni vetavni zakon, kateri hoče, da sami domovine sinci varujejo svoj ustav. Pač se morete v pest smejeti, ako Vam povemo, da ne le samo v Terstu, nego tudi sem ter tje po Slovenskim se mujeni naši radujejo, da v političko opravo i sinci omenjeniga naroda segajo. Jeli to pravo? (Konec nasled., ker je že pozno.)

¹⁾ Gosp. dopisnik naj pogleda omenjeni list „Novic“ str. 232, in

Iz Kanala pri Soči. — Prezvišeni in milostni knez in nadškof Goriški so delili 16. in 17. t. m., kakor je bilo že napovedano v „Danici“, sakrament sv. birme pri farni cerkvi Marije Device v nebo vzete v Kanali za celo dekanijo, obsegajočo faro Kanal, vikarijo Ročin, in deset drugih kaplanij, skupaj z 12.870 dušami, ktere obskerbuje 15 duhovnov. Že večer poprej, v saboto, smo sprejeli milostniga višjiga pastirja v slovesnim prihodu. Po vsi poti iz Gorice do Kanala, kakor je že navada, je spremljevalo Njih milost zvonjenje, in po nekterih krajih tudi streljanje, v Salkani namreč, na Sveti gori pri Gorici, v Dekli, v Gorenjim polji in po družih manjših cerkvicah. Prečastiti g. dekan, c. k. vradni predstojnik, namestnik farniga patrona vodja Blacas, občinski župan in drugi gospodje, duhovski in deželski, so jim bili šli naproti do Plavega, ki je prva farna vas, ob cesarski cesti, poldrugo uro od Kanala. Domá pa so Njih milost pričakovali in sprejeli c. k. vradniki, drugi gospodje, šolska mladost z banderi, in neštevilna množica ljudi pri lepo napravljenih častnih vratih z napisom: „Salve sacerdos magne!“ — Opustivši popisovati, kakor je po navadi, da so prvo obiskali cerkev in sv. Rešnje Telo, in sprejeli nato poklone gospodov vradnikov in družih, omenim, da se je drugo jutro začela služba Božja kmalo ob devetih. Prvo je bil navadni škofovski blagoslov (žegen), naslednjič pridiga in škofova maša. Pridigovali so mnogospoštovani gospod dekan Andrej Volf. Kakor je pri taki slovesnosti navada, so v kratkih, pa primernih besedah povedali namen, zakaj de so mil. vikši škof nas obiskat prišli, namreč: delit sakrament sv. birme, se prepričati, v kakim duhovnim stanu so pastirji in ovčice, molit za naše verne mertve i. t. d. Zatem so govorili po nedeljskim sv. evangelij od dobrega namena, ki naj ga imajo kristjani pri vseh svojih delih in opravilih, da bodo posvečene, Bogú dopadljive, zaslužne; sklep je bil sploh od sakramenta sv. birme. — Po dokončani nadškofovi maši je bilo spraševanje otrok, velikih in malih, in zatem sveta birma. Birmanih je bilo prvi dan 484 in drugi 207, skupaj 691. — Nar bolj je bilo verne razveselilo, ko so ukazali mil. nadškof oznaniti, da bodo šli po dokončani popoldanski službi Božji na pokopališče, kjer je lepa in čedna cerkva svete Ane, in de hočejo tam na grobih opraviti navadne molitve za naše ranjce. Ker nam je pa bilo deževno vreme to dušno veselje odvernilo, so vikši pastir te molitve dan po sv. birmi opravili domá okoli farne cerkve, na starim pokopališu. Pred odhodom, ki je bil slovito napravljen, kakor prihod, so milost. knez nadškof obiskali tudi šolo fantičev in deklic, ki je že dve leti tako razdeljena, in so se sami prepričali napredkov šolarjev in šolaric. — Bog Jih živi!! — Omenivši šole naj še to dostavim, da so štiri dni po odhodu Njih milosti ravno v dan sv. Alojzija, šolarskiga patrona, obiskovali in pregledovali našo šolo prečast. gosp. dr. in častni korar iz Makarske (na srednjim Dalmatinskim), Alojzij Cezar Pasivich, sedanji šolski svetnik in ogleda začétnih rečnih in ljudskih šol na Primorskim. Kakor se vidi, so mož ves vnet za blagor šol in šolarjev in za ljudsko pravo izobraženje, in je od njih šolam obilno dobrega pričakovati, zlasti ker Stvarnik jim je podelil lepih zmožnost. Obiskali so tudi šole v Ročinu, v Včah, v Tminu, v Kobaridu in v Bovcu.

Nit vleče nit, — in misel vleče misel. Ker sim opomnil sv. Alojzija, naj še to omenim, da pobožnost v čast sv. Alojzija, ki obsega šestnedeljno spoved, sv. Obhajilo in premišljevanje, tudi naša mladost rada obhaja, čeravno je zavolj dela težavno. Tudi letas se jih je veliko vdeležilo, posebno iz Evinih hčer. Dokončala se je s tem, da so pobožniki tudi v god sv. Alojzija pristopili k sv. Obhajilu in sicer pred stranskim altarjem svojiga izvoljeniga patrona, kjer so tudi nekaj sklepnih opominovanj slišali in še sve-

bo vidil, kako one „Danico“ čislajo. ²⁾ Smo pisali „herške (veglianske), in ne: „hervaške“ otroke.

Dop.

tinjo sv. Alojzija po dokončani pobožnosti poljubili. -- Hvaljen bodi Jezus Kristus, Marija in sv. Alojzij!

Iz Kubeđa v Istri. Desiravno je že nekoliko pozno, vendar menim, da ne smé na tihim ostati prelepa slovesnost, ki so jo 12. majnika t. l. Kubečani doživeli.

Naš mil. škof so bili namreč namenili, da dan novo cerkev posvetiti, in v ta namen so se že poprejšnji dan na večer v Kubeđ pripeljali. Šolska mladina in farani z banderam sv. Florijana, patrona kubeške fare, pričakujejo, da bi spodobno sprejeli svojiga ljubiga vikšiga pastirja in od njih prejeli očetovski blagoslov.

Možnarjev grom na bližnjim homcu in petje zvonov naznanuje sosednjim faram, da preljubiga očeta že med seboj imamo.

Z začudenjem pa zagledamo v družini našiga vikšiga pastirja tudi vis. čast. poreškiga škofa. Nekaj bolehní so namreč prišli v Terst obnebeje premenit, in so o ti priložnosti spremljali našiga škofa.

Komaj se dan 12. majnika zaznava, že hitijo od vsih krajev ljudje k temu opravilu. Zvikšati slovesnost, se je bilo petnajst ptujih duhovnov sošlo. Ob 7 naznani strel de posvečevanje cerkve se prične. Ni moj namen, obrede in šege popisovati, ki jih cerkev pri posvečevanju Božje veže predpisuje; ali zamolčati ne morem, kako ginljivo in novo za nas je bilo verstenje prečast. škofov pri cerkvenim posvečevanju. Sedem spokornih psalmov molijo združeni, in duhovni odgovarjajo. Molitve pred vrati opravljajo naš, cerkev kropijo poreški škof, ravno tako se verstijo v cerkvi. V znamenje združene gerške in latinske cerkve pišejo iz leviga vogla v cerkev stopivši do nasprotniga gerške, in potem od desniga proti drugimu latinske cerkve. Ko naš škof končajo gerške cerkve, podajo pastirsko palico poreškemu škofu, in uni končajo latinske, tako so se vedno verstili pri posvečevanju. Po dokončani opravilu so teržaški škof tiho sv. mašo brali, pri kateri so odraščeni v petji izurjeni fantje čveteroglasno pesme mojstra Riharja prav lepo zapeli. Po sv. maši so z znano navadno zgovornostjo čast. gosp. Fr. Čebular, bivši duhovni pomočnik v Kubeđu, zdaj pa v Terstu, govorili od imenitnosti in pomembe te slovesnosti. Po pridigi je bila zopet tiha sv. maša, in med tem smo presv. Rešnjé Telo iz kapelice, v kateri smo skož leto vse duhovne opravila opravljali, slovesno prenesli v novo cerkev. Čast. gosp. dr. Janez Glavina so nato veliko mašo peli, in o poli dveh je bila slovesnost dokončana.

Ne le Kubečanam, ampak vsim pričujočim bo ta veseli dan vedno v spominu ostal; vsi so bili ginjeni in še zdaj se od prelepe slovesnosti pogovarjajo. Gorečnost do cerkve so res Kubečani v djanji pokazali. Leta 1852 so napravili zvonik, 1853 tri nove zvonove iz Ljubljane, 1854 šolo in kaplanijo, 1855 uro v turnu in 1861 novo cerkev. Ali je morebiti velika fara, ali so pa farani premožni, bi kdo rekel? Fara komaj 1000 duš šteje, in pol leta polovico faranov bližnji Terst preredi. Vsa čast in hvala pa gre za službo Božjo gorečimu gosp. fajmoštru Janezu Skočirju. Nič tega ne bi bilo brez njih. Dosti smo plačali, pa zato nismo revniši; vsaki kmet ti tako odgovori. Veliko so si gosp. Skočir prizadeli, da bi novo cerkev dobili, več ko 15 let so že trkali, leta 1848 so toliko dognali, da je bilo vse že pripravljeno; ali leta 1848 se je marsikaj prekucnilo; tudi kubeško cerkev to zadene. Mislil bi, gosp. fajmošter bojo to skerb svojimu nasledniku pustili, zakaj farani so veliko že napravili, letine so slabe, revšina od leta do leta večji; pa ko ni bilo dosti upanja doma, so se drugam začeli obračati; prosili, pisali in iskali so, kjer so mislili si kaj pomagati, pa tudi lepo darilo za novo cerkev so sami pridžali, in ker so le terkali, se tudi njim je 12. majnika lepa nova cerkev odperla. Zahvaliti za novo cerkev se je tedaj Kubeđcam za Bogam le stanovitnosti, gorečnosti in neutrudljivosti njih čast. gosp. fajmoštra.

L. J.

Iz Neapelna. 25. rožnika. Naslednje pismo iz za-

murske roke nam je prišlo te dni: Hvaljen bodi Jezus in Marija! Prečastiti gospod! Bog daj, da bi se jest vredniga storil tolike očetovske ljubezni, ki jo do mene imate! Bil bi nehvaležen zares, ko bi bil neobčutljiv do tolike pri-serčnosti. Jasno vidim, da tista ljubezen, ki ste jo do mene imeli, ko sim z Vami skupaj stanoval, se ni nič ohladila, temveč ravno nasprot. — Z mojim zdravjem, ki je omahovalo, dokler sim bil v Ljubljani, je zdaj veliko bolje, povem Vam celo, da uživam popolnoma zdravje. Tukaj v Neapolnju je za nas (zamorce) prav dobro obnebeje. Zime kar nič nismo mogli razločiti od spomladi, in prestal sim zimo brez plajša in brez peči. Tako dobra je zima v Neapolnju! Tomaž, ki je prišel z Verone kruljev in sključen od mraza, zdaj s pomočjo zdravil in neprenehljive skerb-ljivosti O. Ludovika hodi urno brez pritežnosti in tudi ravno; prihodnji mesec gre v rudne toplice. Aleksander (ki je tudi v Ljubljani bil) je v nar boljšim zdravju in se uči laške slovnice. Rad bi Vam pisal kake naznanila od našiga vstava, pa ne mogel bi na tanko; povem Vam samo, da nas je tukej 45—46 zamurcov iz različnih narodov. Vsi si na-prej prizadevajo, vsak po svoji zmožnosti; n. pr.: Kteri imajo glavo in voljo za šolski nauk, se tega derže; kteri niso za to, se primejo kake umetnosti, koristne za misi-jon in za vstav. Pa tudi študenti morajo kako umetnost znati. Torej imamo razne glasbine orodja, na pr.: Glaso-vir (pianoforte), pišal (flavto), klarinet, gosli, violo, violončel — kteriga se uči Jože Apad (Slovenski, ki je bil v Ljubljani), in kontrobas.

Ravno v dan sv. Janeza Kerstnika je prišel k nam črn deček iz naroda Denka ob Beli reki, ki je na novo prišel iz Aleksandrije. Mladenci, ki so večí od nas, in bolj naprej v učenju, so mesca sušca noviciat začeli; je jih enajst in med njimi tudi Jože Habeši (posebno pridin mladeneč, ki je bil poprej v Veroni. Njegov brat Jaka Hubeši, to je, Abisinec, posebno pobožin mladeneč, je bil z ranjkim g. provikarjem Knobleharjem o njegovi poslednji poti v Neapelj prišel in je tudi on pred kratkim ondi umrl.)

V dan pred svojim odhodom (iz Ljubljane) ste mi rekli, da nas bote obiskali; pričakujemo Vas torej: Jože Apad, Aleksander Džubran in jest, da zanesljivo pridete. (Odg. Černi strički, se ne more tako naglo!) Med tem pa pro-sim, serčno pozdraviti vse dobrotnike in prijatle. Jest se učim kemiškiga lekarstva (apotekarskiga) in upam, da bom z Božjo pomočjo prav dobro izdelal ter bom spraševanje na vseučilišu opravil. Salenem kušujoč roko s svojimi tovariš vred . . . in bivam

Vaš
ves pokorni sin v Kristusu
Stanislav Data (Ljubljanski)
v vstavu zamurskim „pri Palmi“
v Neapolnju.

Iz Šelala v Sudanu nam je predčerašnjim dospelo tako-le pisemce: „Kofler (tirolsk duhoven, ki je poslednji v misijon šel) je mertev, umrl je ravno pred prihodom k Sv. križu (ob Beli reki); O. Reinthaler bo berž ko ne mi-sijon zapustil; Morlang varuje še edino oporo pri Sv. križu. Kakor dosihmal, tudi zdaj ne moremo dalje. 25. rožnika se bom v Rim podal, ter na to gnal, da se razloči tako ali tako: Ali opušenje dosadanjiga prazniga kerpavniga stanú. — ali pa kak duhovni red, skupno djanje v množic, pooblastenje od frančiskanskiga redniga generala za nabiro duhovnov in laikov po nemških rednih okrajinah. Marija pomagaj!

V Šelalu, 21. rožnika 1861.

M. Kirchner.

Pismo iz Amerike do zlahte.

Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Lansko leto mesca listopada sim zapustil Vašo preljubo Krajnsko deželo, v kateri sim šest let službo Božjo opravljal, in sim po previdnosti vsigamagočniga Boga, kteri človeške serca tako prečudno vlada, čez strašno morje v četerti del

svetá se podal, edino pravo in zveličansko vero oznanovat, in Kristusu, ki je pot, resnica in življenje, duše pridobivat.

Previdnost Božja me je pripeljala do gorenjiga jezera države Mičiganske. Zdaj prebivam v Minesoti, poleg imenovanega jezera. Od tod hodim po misijonskih opravilih v tri poglavitne kraje, ki se imenujejo Ontonagon, Gruft, Norvič. V tej okolici so Angleži, Irci, Nemci, Indijani in Francozi. Zavolj tega je za duhovne tukaj grozno težavno, ker je tolikanj narodov skupej. Ali desiravno je terpljenje silno, vendar vse težave serčno premagujem, in še celo velike sladkosti uživam. Še nikoli nisim bil tako zadovoljin, kakor zdaj tukaj. Pač srečim sim, de se v teh krajih znajdem, kjer duhovnov tolikanj manjka. Čast in hvala Bogu, de me je v te kraje poklical. O de bi mi tudi gnado dal, veliko nevernikov in grešnikov spreobrniti!

Preljubi Moji! prosite za me, de v daljnih krajih severne Amerike, kamor me je previdnost Božja poklicala, veliko zgubljenih ovčic najdem, ktere so v divje kraje zale, in jih pripeljem Kristusu, ki je naš edini Zveličar.

Desiravno sim tako deleč od Vas ločen, Vas vendar vedno v spominu imam, ter se Vas spominjam pri vsaki sveti maši. Ob nedeljah in zapovedanih praznikih, kterih ni toliko, kolikor pri Vas, vselej po dvakrat mašujem. In seer takrat jest ob nedeljah in praznikih tukaj mašujem, kadar je pri Vas peta in osma ura zvečer. Zakaj kadar je pri Vas dan, je tukaj noč, in kadar je pri vas noč, je tukaj dan.

Tukaj na novim svetu je marsikaj drugači, kakor pri Vas. Ako bi Vi mene vidili v revni bajtici brez služabnika in brez vse slovesnosti maševati, ženine in neveste brez oklica poročevati, presveto Rešnje Telo v navadni delavniški obleki brez služabnika in brez luči k bolnikom nositi . . . bi se Vam grozno čudno zdelo. Tode mašniki v teh krajih imamo posebne privoljenja.

In ako bi Vi navadniga zvonjenja k angeljskemu česenju in k očitni službi Božji nikoli ne slišali, bi bili grozno žalostni. In glejte! tukaj se v nekterih krajih nikoli ne sliši zvonjenje k angeljskemu česenju, ne k očitni Božji službi, ker zvonov nimamo.

Ali desiravno je tukaj služba Božja po vnanjim tako revna viditi, se vendar ravno tista presveta daritev opravlja, kakor pri Vas; se ravno tisti sveti zakramenti delé, kakor pri Vas; in se ravno tisto česenje oznanuje, kakor pri Vas.

Tedaj smo vsi pravoverni kristjani, desiravno smo več tavžent ur eden od družiga ločeni, po duhovno med seboj sklenjeni, ker vsi skupaj ene nauke verujemo in ene zakramente prejemamo, in ker smo vsi skupaj duhovni udje svete katoliške cerkve, ktera je od Jezusa Kristusa postavljena, in ktera je edina zveličavna.

Preljubeznjivi bratje in sestre v Kristusu! deržite se torej svete matere katoliške cerkve, in ohranite edino pravo in zveličansko vero.

Z daljne Amerike Vam pošljem čez dolgo in široko morje svoje priserčno pozdravljenje, Vam želim vse dobro, in Vas prosim, molite za me, ki se v daljnih samotnih krajih znajdem.

V Minesoti Mine 1. majnika 1861.

Andrej Andolšek.

po milosti Božji misijonar v severni Ameriki.

Razgled po kersanskim svetu.

Nadvojvoda Karol Ludovik je na svojo lastno prošnjo poglavarstva na Tirolskim rešen, in na njegovo mesto je postavljen Karol knez Lobkovic, bivši poglavar v spodnji Avstrii.

Vera in narodnost. Poslanec dr. Brauner je 13. t. m. prav dobro, mirno in moško govoril za narodovske pravice; berž pa ko je na vero zadel, je z motovilam vstrelil. Pravi namreč med drugim: „Prav britko mi je, de

se v Avstrii še od vladiniga jezika govori in želel bi, de bi se to ravno tako malo godilo, kakor de bi se na Avstrijskim od gospodujoče vere govorilo.“ — Tako modrovanje le tistimu veljá, kterimu je vsaka vera dobra, česar pa naš Zveličar ni ne učil, ne poterdil. Vsak pošten katoličan tako dobro vé, de véra je le ena prava, kakor to, de zastran jezika vsim narodom gredo enake pravice. Čimú tedaj take nespodobne primere med Božjim in človeškim?

Deržavno svetovavstvo ni le pokazalo, koliko pravice je Slovanam od njega pričakovati, temveč je veliko očitniši razodelo, kakošne zapopadke ima od ravnopravnosti, kadar zadeva katoliško Cerkev. To svojo modrost, ki so jo mende možje svetovavci velik del v rešetih in gnojnih koših na Dunaj pripeljali in na oslih v puhlovérni Dunaj pritorili, so 6. t. m. željno pričakujoči Avstrii na znanje dali, ko so odbor volili za reči vere in vede. Zvolili so namreč za 300.000 protestantov eniga protestantskiga pastorja, za 350.000 ločencov (šizmatikov) eniga razkolniškiga arhimandrita, pa tudi za 20.000.000, reci za dvajset milijonov katoličanov, eniga katoliškiga duhovna. Tako umejo možje ravnopravnost, ki jih je Dunaj zedinil, de bi se v prid avstrijskih podložnikov posvetovali! V avstrijskim katoličanstvu je toliko piškaviga, gnjiliga in truhljeniga, de povsod smerdi; torej ni čuda, de je tudi deržavne svetovavce Bog s slepoto vdaril in vidijoči ne vidijo ter jih rudeče ne spreleti, v obliči katoliške Avstrije tako delati. Zmed dveh škofov (med njimi sloveči Jirsik) in dosti obilniga števila duhovnov, med njimi zverstnih bogoslovov, zbor ni ne eniga za ta odbor pripravniga našel. So pa v odboru: Riese, protestant; Pfrečner, glasovit s svojim rogovljenjem v zboru zoper katoliške Tirolce, škofo in duhovne; dr. Mühlfeld, ki je svoje zopercerkvene misli v govoru zoper škofa Jersika na znanje dal; dr. Giskra, zagrizen nasprotnik katoliške Cerkve in duhovstva. Taki možje so tedaj v odboru, ki ima tudi naše katoliške zadeve obravnavati! Ali ni to sramota za vso katoliško Avstrijo, zasramovanje katoliške cesarske hiše? „Volksfreund“, po kterim smo to posneli, po pravici pravi: „Zares bi se bilo nar hujšiga bati, ako bi bilo sploh od tega zbiralisa kaj upati, ali pa kaj se bati.“ Pri takih okolišinah se pač res ni čuditi, de so možje s toliko jecljivostjo za neodgovornost svojiga djanja v zboru se poganjali. Iz tega pa tudi vsi verni avstrijani zdaj prav živo zapopadejo, zakaj se je pri volitvah toliko vpilo: „Ne duhovnov, ne duhovnov!“ Nasledek je, de je dosti gospodov zdaj v deržavnim zboru, ki bi rajši vidili Avstrijo luteransko ali judovsko, kakor pa katoliško, in de nar veči sovražniki naše vere bi imeli svetovati in obravnavati, kakošne in koliko pravic bo katoliška Cerkev v primeri s krivoverci imela.

Na Tirolskim se čudne reči v imenu verske svobode godijo. 5. t. m. je župan v Bocen-u ondodniga prošta v. č. gosp. Thaler-ja po beriču dal v svetovavnico pripeljati. Zakaj? Župan se je bil namreč v prav osornim pismu nad proštam znosil, zakaj de dveh magistratu neljubih pridigarjev z lece ne odpravi, potem, de je sam šel s procesijo v Weissenstein, in de ni nič storil k zatertju „agitation-a“. Prošt se zastran odgovora oberne do trienskiga škofa in med tem županu nič ne odgovori. Župan mu v petek zjutraj družiga beriča z ostrim pismam pošlje, v kterim mu veleval, se v 3 dneh kratko-gotovo odgovoriti. Ravno dobi prošt od kneza škofa odkaz, de naj nikar nič ne odgovori, ali pa naj županu naznani, de zastran pridig in procisij nima od njega, ampak od škofa povelja prejemati. Ta odgovor tedaj dá županu na drugi ukaz. Berič, ki je to naznanilo nesel, pa precej zopet pride s poveljem, de naj se prošt kar precej pred vradam skaže, če ne, ga bo dal s silo tje transportirati. Prošt je odjenjal in se tje podal z beričem, ki je imel povelje, ga pripeljati. (Oest. Volksfrd.). ki to silovito djanje pripoveduje, pristavlja: „G. prošt bi bil

zanesljivo bolje storil, nesramnimo in popolnoma neopravičeni mu povelju se ne podvreči. Še tega je treba, da bodo župani liberalno trinoštvo počenjali! Duhovna, ki je bil prosta spremil, je župan kar precej odpravil, češ, da nima tukaj čisto nič opraviti, in naj le gre. Župan zdaj policaja pred sobne vrata postavi, in začne prosta s svojim izpraševanjem pestiti, mu očitati, čez imenovana pridigarja zabavljati, in posebno z nar bolj neotesanimi psovkami zoper škofa samiga. Še le čez poltretjo uro je bil prost rešen tega samosilnika. — Vse v mestu in okrog vré zavolj te gnjusobe. Še tisti dan je vse mestno duhovstvo škofu prošnjo poslalo, naj skerbijo, da se prostu zadostenje pridobi. Pri tem takim pač ni treba vprašati: Kdo na Tirolskim agitira? pravi „Volksfrd.“ Iz ukaza, ki ga je župan g. prostu pisal, se vidi, kako ta mož prosta kersanski nauk uči in mu razlaga, kako se je zoper Jezusov nauk pregrešil (ko je namreč imel procesijo za edinost vere, dopustil v tem pomenu pridigati itd.), in pravi med drugim: „Opomnim vas tedaj in vam veleam, dano pohujšanje popraviti. Sebi podložnim duhovnam, ki ste jim poprej zapovedal za tako imenovano edinost vere govoriti, bote tedaj rekel, da naj ljudstvo podučijo, da tudi protestantje v Kristusa verujejo in evangelij ko Božjo besedo častijo“ itd.

V Bregencu so 2. rožnika t. l. vsi po Vorarlbergu iz ptujiga naseljeni protestanti v gradiču Babenwol per baronu Poellnitzu zbor imeli, in se zastran zidanja protestanske cerkve v Bregencu pomenkovali. Ker vkljub Šmerlingove postave za protestante vorarlbersko ljudstvo Gospodovo njivo, kakor do zdaj, s čisto pšenico resnice brez ljuljke krivo-vercov, osezano imeti želi, in to željo kakor po Tirolskim sploh, s prošnjami, procesijam, romanjem razodeva, je zidanje krivoverske cerkve za zdaj še odloženo, ali po večini glasov je bilo v tem zboru sklenjeno, v Bregencu protestanskiga pastorja s 1000 gold. letne plače postaviti.

Žalosten spremen! V l. 610 je sv. Gol s svojim učnikom sv. Kolumbanom v Bregencu stanovanje si postavil, in pa ravno tam, kjer je zdaj gradič barona Poellnitza. Kjer je nekdanj bival eden prvih katoliških misijonarjev, v Alemanijo pridši iz Irskiga, tam stanuje zdaj protestant, tudi pridši iz Nemčije, s soprogo, ki je hči angleškiga lorda. Tam, kjer je sv. Gol prvič pravi Kristusov evangelij oznanoval, je bilo 2. rožnika 1861 sklenjeno, oznanovavca zmót in laži postaviti. Sv. Gol se je opiral na vojvoda „Gunco“, od kteriga se prav ne vé, če je bil že kristjan; protestantje se opirajo na omenjeno postavo od 8. apr. t. l. Med prvo veselo in letašnje žalostno prigodbo je preteklo 1251 let. Bog pomagaj! S-n.

V dunajsko mladenšnico bodo za prihodnje leto vzeli 30 mladenčev, ki so za duhovski stan odmenjeni. Plačuje se po 200 gld. in rejenci se morajo o sprejetvi skušnji podvreči.

Katoliške družbe bodo letas svoj veliki zbor mesca kimovca v Monakovim imele.

Bogat obertnik, protestant, je za bolnišnico usmiljenih sester v Berlinu 2.000 gld. podaril.

Smertni dan krivoverca Janeza Husa so letas v veliko krajih na Pemskim očitno obhajali. Zoper to nes pametno vertoglavnost „Gegenw.“ to-le zdravilo ima: V nar večim lišpu k praznovanju gnjetečim se gospodam in gospodičnjam naj bi bil kateri govornikov kje to-le rekel: „Moji vroči častivci mojstra Husa: eden zmed glavnih naukov našiga druziga mojstra je ta, da slehern, ki je kak smertin greh storil, se mora tudi s smertjo strahovati ali končati; mi njegovi zvesti učenci hočemo ta nauk kar precej djansko spolniti in vse v ti častiti družbi kar precej iz živih med mertve odpraviti, ki so se kdej taciga smertniga greha krive storili, bodi si lakomnosti, obrekovanja, nečistosti, prešeštva ali kar si bodi. Ko bi bil kateri govornikov toliko pošten, jim to odkrito povedati, pač hitro bi se bili slepi častivci slepiga krivoverca zgubili in kako malo

bi bilo stanovitnih častivcev tako imenovaniga „pemsckiga mučenca“ ostalo! Gotovo bi se bili spomnili druziga Janeza, ki je bil mučenec za tisto ljubeznjivo usmiljenost, s katero katoliška Cerkev skesaniga grešnika sprejme in njegove nar bolj pekoče skrivnosti pod pečat spovedni zaklene. — Ostudno husovstvo je za češko narodovnost to, kar bolezen rak za lepo obličje.

„Gazeta Polska“ pripoveduje od popotvanj orientalista in prevodnika „Zend-Aveste“, Naceta Pietraševskiga, ki se je iz Perzije na Prusovsko povernil. Pietraševski se je v prepričanju poterdil, da je zibelka slovanskiga jezika v Persii. Med Isphanam in Hamadanam je celo pastirsko ljudstvo našel, ki se „Lehi“ imenuje in kteriga beseda ima mnoge podobnosti s slovansino, kakor n. pr. govorijo: mi bratierem jeva (mi bratje smo, ali poljsko: my braćmi jestesmy).

Sv. Oče so imeli pred ss. Petram in Pavlam slovesne večernice in v god sam veliko sv. mašo po navadi. To nar bolj kaže, kaj je od tistih naznanil misliti, ki zmiraj vpijejo, kako nevarno de so bolni. Radi bi namreč, da bi umerli, ker jim Rim diši, ki mislijo, da bi ga potem lozej pogoltnili. Po veliki sv. maši so v sredi šenpeterske cerkve, obdajani s 40 škofi, brali upor zoper vse napade in rope, ki so se godili od dveh let zoper Cerkev, in so vse ponovili, kar so v svojim okrožnim pismu razglasili in zavergli. Nezmerno število vernikov je bilo pričujočih. Kupla sv. Petra je bila častljivo razsvitljena, kakor vsako leto. Od svoje majhne bolehnosti so se sv. Oče popolnoma ozdravili.

General Lamoriciere je 200.000 frankov v Rim poslal ko dar za sv. Očeta. Iz Verone so dobili sv. Oče 29³, učenato zlato tabakiro s 3000 franki; iz škofije Havana 320.000 dolarjev; iz škofije Sant Jago de Cuba pa 20.000.

Laška svoboda je do 50 škofov z njih sedežev pregnala. Kakor na Dunaji judovska „Presse“ mogočno gospodari, tako so tudi na Laškem izdajavei mogočnejših časnikov več del judje.

Piemonteško nabiranje novakov po Umbrii, Mar-kah in Romanji sv. Očetu veliko vojakov pridobiva; mladenči na trume v Rim bežijo in hočejo rajši biti vojsaki papeževi kot Viktor Emanvelovi. — Zmiraj bolj se razjasnuje, da tista prošnja do Napoleona z 10.000 podpisi iz Rima, da naj bi Francozje Rim Piemončanam izdali, je več del sleparija; zlasti iz rimskiga plemstva jih je komej 10 podpisalo. Kar je druzih resničnih podpisov, so bili več del z denaram ali obetanjem kupljeni.

Zastran Kavurjeve smerti piše angleški katoliški list „Tablet“: „Po zanesljivih naznanilih iz Turina je bil Kavur po poslednjim mertvudnim napadu skorej neprenchama v nezavednosti. Neki duhoven je bil pri njem in je morebiti z njim, kadar se mu je kaj zavednost povernila, zastran spovedi govoril, ali ga spovedal, kar in kolikor je mogel. Ta duhoven je fajmoštru rekel, da naj bolnika s sv. Popotnico previdi. Se mu prenese. Bolnik pa ni mogel obhajati biti; bil pa je v sv. olje djan. Več ni znaniga; preklical pa Kavur nič ni. Toliko tedaj se je zanesiti na naznanila iz Turina! Kdo vé, koliko drugačnejih naznanil se bo še slišalo in kterim je verjeti? Kaže pa vender vse na znani pregovor: „Kakoršno življenje taka smert.“

Kako svesti so si laški roparji in ropariči rovarski dnevniki in dnevnikoviči — dopolnjeniga ropa, kažejo njih dopisi, ko bi njih svestost ne prendala kakor pri volku, ki ima v sredi oboroženih pastirjev še jagnje v žrelu in ga bo mogel skorej izpustiti. Eden zmed tacih dopisnikov se zlézi ter piše od šenpeterske slovesnosti med drugim: „Čudno je, danes med spominki mertvih papežev hoditi, njih dobo s sedanostjo primérjati, in naravnost z marmorniga obličja kaciga Bonifacija VIII., Nikolaja V. in Aleksandra Borgijana na obraz bolniga Pija IX. pogledati, poslednjiga njih

naslednikov, ki je svetno vladarsko oblast imel (!!!)“. — Kdor je slaboverin, prosimo ga, naj si to prerokovanje dobro v spominu ohrani, de se bo ob svojim času prepričal, kakošni preroki so možaki časnikarji in rovarji. Rovarji so prekratkovidni in ne vedo, de Cerkev je vselej, kakor si že bodi, preganjana, in de Viktor Emanuel ne prvi in naj berže tudi poslednji ni, ki po Rimu svoje berke in krempeljce steguje. Ob godu ss. Petra in Pavla sv. Oče navadno kako svetinjo kovati dajo, letašnja ima na eni strani papežev obraz, na drugi pa Daniela v levnjaku. Kaj pomembljivo! Ali se ne morejo taki napovedovalci papeževe nesreče več spomniti, de je bil Daniel rešen, lažnjive preroke pa so bili levi raztergali?

Na Napolitanskim inajo kraljevi spet že toliko moč, de se Sardinija na vso moč perti, kako bi jih zopet v novo premagala. Zmirej se ustijo Piemončani: „puntarji so vkroteni, so razkropljeni“ itd.; ali ti čudni „puntarji“ so vendar zmirej močnejši in se zmirej bolj razširjajo. Laškemu rovarstvu prijazni časniki zabavljajo in pihajo, kakor so si poprej brade česali, ko je Garibaldi zmagoval.

Cesar Napoleon neki res boleha; ko je bil v toplice v Vichy prišel, je bil neki v omedlevice padel. Čudo bi ne bilo, ako tudi njega zadela roka, ki Kavurju ni zanesla.

Cesarica Evgenija bo neki v Rim na romanje se podala.

Na Angleškem se prestopi slovečih oseb v katoliško Cerkev svoj pot množijo. Undan neki g. Sykes, na dublinskem vseučilišču med doktorje vversten, v večer pred svojim posvečevanjem v anglikanskiga duhovna, dobiva več pomislovkov zastran ere, ki mu jih nobeden njegovih protestantskih tovaršev ne more rešiti. Podá se pa h katoliškemu škofu v Clifton (Klifton) in kmal potem je bil tudi on katoličan. — Še bolj se zgledujejo nad spreobrnjenjem vodja kraljeve šole v Westminsteru, gosp. Harrison-a, posebno izobraženiga moža, ki je mogel zavolj spreobrnjenja v katoliško Cerkev službo zapustiti. (Kako bi rastle „liberaluham“ šetine, ko bi pa na Avstrijskim kdo zavolj prestopa h krivovercam profesorstvo zgubil.) Enako sloveče je spreobrnjenje Sir Charles-Domville-ta, iz stare imenitne rodovine, vikšiga sodnika v Dublinu, ki je dalj časa veroznanstvo zvesto študiral in po dobrim premislu prestopil. 4. maj, trav. se je pokatoličila gospodičinja Georgijana Marija, soproga viteza Artur-Pennyta in sestra slovečiga protest. profesorja dogmatike in pisavea dr. Ward-a.

Kalvinsko-metodistiški pastor Griffith Evans, ki so ga kakor pridigarja svoje vere posebno ljubili, je iz Angleškiga v Ameriko pobegnil in 5.000 liber sterlingov (50.000 gld.) dolga zapustil, zraven tega pa tudi svoje male otroke, ki jim je mati malo poprej umerla, usmiljenju in revšini zročil.

Iz Carjigrada se sliši pretresljiva novica, de je novi bolgarski škof Sokolski, ki je bil s toliko dobroto po svojim prestopu v kat. Cerkev od sv. Očeta v Rimu sprejet, od rusovskih agentov preslepljen, zopet v razkolništvo se povernil. Po tem sramotnim odpadu se je bolgarska katoliška občina v Carjigradu precej zbrala, zoper izdajstvo svojiga višjiga pastirja upor razklicala, v pismu svojo vdanost do sv. Očeta v novo poterdila, ter sklenila, od sv. Očeta noviga škofa prositi. Ta odpad, kakor tudi je žalostin, pravi dopis, je vendar le samotin in bolgarskiga gibanja v prid katoliške vere ne bo mogel ustavljati.

Drobtine.

Žalostna smešnica.

(Poslano.)

Ravno ko poldan zvoní, sreča bivši učenik štiri svojih lanskich učencov, ki — vsi zamaknjeni v svoje pogovore

in, kakor gluhi za zvonjenje, vsi pokriti — mu gredo nevedé ravno naproti, in še le ko njega zagledajo, se odkrijejo kakor k molitvi. — Tako vedenje hudó speče njih bivšiga učenika — toliko bolj, ker so bili ti fantalini že precej odraseni, in jim je on ravno k slovesu živo priporočal, svoje prave časti in sreče za čas in večnost iskati posebno v tem, de se vselej in povsod tudi očitno pred svetam obnašajo kakor pravi zvesti kristjani, in nikdar ne posnemajo tistih slepcov in puhloglavcov, ki se tega sramujejo in še nekako znašajo s tem, de svete keršanske šege in navade nalaš očitno zoenemarjajo, kakor na priliko ravno z opusanjem očitne molitve o angelskim zvonjenji. Ves vnet žive nevolje čez preziranje tega priporočevanja, jim stopi nasprot in jim reče: Kaj tako pomnite in spolnujete moj nauk zavolj angelskiga zvonjenja? — Še le zdaj, ko mene zagledate, se odkrijete in se hlinite moliti? — Ali niste že pred slisali zvoniti in vedili, de vas Bog vidi? — Ne bil bi verjel, de ste tudi vi Slovenci taki povetrenči? — Pa če se že ne odkrijete in ne molite zavolj Boga, vam tega tudi ni treba le zavolj mene, ki sim le revin človek. Bogú, ne meni, bote enkrat dajali odgovor od svojih dolžnost! Zapomnite si to, in spolnujte jih zvesteje za naprej! — Z Bogam!

Bivši učenik.

(Kolos -- brodos.) „Gaz. Transilv.“ obravnava besedo „Reaction“, in ko od njeniga dobriga pomena govori, pravi med drugim: Als die nämliche rumänische Nation verlangte, dass ihre Kirche von welcher immer fremder Kirche unabhängig bliebe, haben dadurch die unirten Rumänen wider den ungarischen Erzbischof von Gran und überhaupt wider den ultramontanen Absolutismus ... eine kräftige Reaction gelegt (namreč v pomenu, kakor poprej razlagali), jenen beharrlichen Widerstand und das Bestreben. Alles, was eine tobende Revolte mit sich fortgerissen und zerstört hat, wieder herzustellen itd.“ Ako zedinjeni katolični koli katoličani zoper svojo cerkev agitirajo, se ji ustavljajo, pokoršino odrekó, potem se od „zedinjenih“ ne more več govoriti, ker taki so „razkolniki“, „ločenci“, kar bi tudi „razkolniki sami mogli vediti in ne tako brez glave pisaciti.

Duhorske zadere.

V ljubljanski škofii. Umerla sta: Presarski fajmošter, gosp. Jakob Rožič, 3. t. m., in 7. t. m. gosp. Jakob Lukanec, fajm. v Kovoru. R. I. P.! Perva duhovnija je torej 5. in druga 9. t. m. razpisana. — Tujniška lokalija je podeljena gosp. Jož. Lombergerju, glogoviškemu lokalistu, in poslednja duhovnija je 11. t. m. razpisana. Gosp. Fr. Vohinec, teržiški mestni kaplan, gre za namestnika (administr.) v Kovor, — gosp. Nace Eržen, beneficiat na Vačah, gre za kaplana v Teržici; — gosp. Blaž Lenček, subsidijar na Ježici, za kaplana v Škocian (b. G.), in subsidijarijo na Ježici bo začasno oskerboval g. Matija Torknar, kaplan pri sv. Petru v Ljubljani.

V lavantinski škofii. Čast. gosp. Matevž Korošak, duhovni svetovavec in dekan frajhamski, je prejel dekanijsko faro pri sv. Jurji na Šavnici. — Čast. gosp. Andrej Pirc, fajmošter v Ločah, je stopil v počitek.

Pogovori z gg. dopisovarci.

G. P. v G. z drugim vred: Smo hvaležni za poslano! — G. B.: Hvala lepa prelepa! — G. H. v G.: Ker je vse drugo poravnano, smo poslano 2 gld. 10 kr. za misijon g. Olivierita obrnili; ako bi drugač želeli, prosimo, s priliko naznaniti. — G. L.: Prosimo večkrat kaj od vaših krajev. — G. Šk.: Šm. smo Vam po pošti poslali. — G. Š.: S „soneti“ še ne moremo na dan.